

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Kljub težavam - dokaj ugodno

OB NAŠEM GOSPODARJENJU V PRETEKLEM LETU

Čeprav se je koledarsko leto že zdavnaj »obrnilo«, je sedaj čas, ko dajemo račun o poslovanju v letu 1984. Rezultati poslovanja za minulo leto so sorazmerno ugodni. Polletni so bili sicer boljši, vendar je bilo že takrat ocenjeno, da se ugodna gibanja ne bodo nadaljevala do konca leta.

Najbolj se je poznal vpliv inflacije, kajti z odmrznitvijo cen surovin in reprodukcijskega materiala so pričeli stroški proizvodnje vrtoglavo naraščati, čemur s cenami naših izdelkov nismo mogli v celoti slediti. Tudi obrestne mere so prispevale svoje, saj so se v letu 1984 povečale s 30 odstotnih točk v januarju na 52 odstotnih točk v zadnjem trimesečju, kar pomeni 73 odstotno povečanje (omenjena je obrestna mera za ostale namene pri sprotne poslovanju ali prejšnja splošna obrestna mera). Tudi gibanje tečaja dinarja do ostalih valut ni bilo takšno, da bi z izvozom sledili domači inflaciji.

Da bi dobili popolnejšo sliko o gospodarjenju v minulem letu, bomo posebej obdelali posamezna področja poslovnega procesa, ki najbolj vplivajo na končni finančni izid.

PROIZVODNJA

Od obsega in stroškov proizvodnje je v veliki meri odvisno, kakšen je končni rezultat poslovanja. Delovna organizacija je v letu 1984 dosegla 103,4 odstotka letnega načrta ali vrednostno za 5.890.484.000 dinarjev proizvodnje. Pregled po temeljnih organizacijah nam kaže naslednja tabela:

TOZD	Načrt 1984	Doseženo 1984	Indeks
POHIŠTVO	1.474.387	1.611.566	109,3
MASIVA	354.410	407.229	114,9
ŽAGALNICA	440.738	515.889	117,0
GABER	728.011	745.435	102,4
IVERKA	1.393.885	1.253.762	89,9
TAPETNIŠTVO	537.603	560.790	104,3
JELKA	442.036	381.401	86,3
MINERALKA	308.000	384.595	124,8
PRODAJA	19.484	29.817	153,0
SKUPAJ	5.698.554	5.890.484	103,4

Tudi fizični obseg proizvodnje, merjen v norma urah, je presežen in sicer glede na načrtovano za 8,2 odstotka, v primerjavi z letom 1983 pa za 18 odstotkov. To je bilo doseženo z delom ob prostih dnevih, v podaljšanem delovnem času in z občasnim delom režijskih delavcev v proizvodnji. Iz tabele je videti, da načrtovanega obsega proizvodnje niso dosegli v Iverki in Jelki, povsod drugje pa je bil presežen.

V POHIŠTVU so se poleg proizvodnih težav ubadali s pomanjkanjem kakovostnih surovin in drugih materialov, pa tudi kooperacija še ni tekla po predvidevanjih; tako so morali spreminjati program proizvodnje, kar je pomenilo velike dodatne napore operativnega vodstva. Še naprej so težave z ustreznimi kadri in s strojno opremo, ki je zvečine iztrošena.

Za realizacijo tolikšnega obsega proizvodnje so morali tudi v MASIVI (predvsem za izvoz) organizirati nadurno delo in delo ob prostih dnevih. Značilno (Nadaljevanje na 2. strani)

Ob slovenskem kulturnem prazniku

V naših razmišljanjih o kulturi se vedno zaustavimo pri človeku. Pravi človek na pravem mestu bo znal s svojim vzgojnim in ljubitelskim žarom, s svojo privrženostjo človečanskim sporočilom kulture in umetnosti v svojem okolju vzbuditi interes za mnogotere kulturne dejavnosti in tako tudi sooblikovati kulturno klimo svojega kraja.

Takšno pojmovanje kulture in njene vloge v družbenem življenju se ne zaustavlja ob ugotovitvah, da so materialne možnosti, s katerimi razpolagamo, skromne. Mnogo se da storiti brez bleščečih dvoran in celo brez najsodobnejše tehnične opreme, čeprav brez ustreznih materialnih možnosti tehnično zahtevnejših programov ni mogoče izpeljati.

V zvezi s kulturo in njenimi materialnimi možnostmi bi morali imeti pred seboj človeka in potrebe njegovega duhovnega razvoja. Mislimi na njegovo prihodnost, vlagati v njegovo znanje, v njegovo razumevanje sveta, usposabljanje ga za prihodnost, ob tem pa utrjevati njegovo kulturno zavest, pripadnost rodu, jeziku, zemlji in ustvarjalnemu delu, bratstvu in razumevanju med ljudmi, miru.

Vladimir Kavčič ob slovenskem kulturnem prazniku

Več lastnega znanja in prizadevanj

OBISKAL NAS JE PREDSEDNIK SLOVENSКИH SINDIKATOV MARJAN OROŽEN

V februarju je obiskal Brest predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen in se s predstavniki sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij ter vodstva delovne organizacije zadržal v nekajurnem razgovoru.

Najprej ga je glavni direktor Tone Kraševac seznanil z našo delovno organizacijo, njenim razvojem, sedanjim položajem, predvsem pa s prihodnjimi usmeritvami in iskanji.

Pri tem je med drugim poudaril veliko Brestovo usmeritev v izvoz in s tem v zvezi preusmeritev proizvodnje v večji delež masivnega pohištva, prizadevanja za čim višjo stopnjo obdelave lesne surovine, iskanja takšnih programov, ki bodo dohodkovno čim bolj donosni, boljšo organizacijo proizvodnje in blagovnega prometa, usmeritev novih naložb izključno v posodobitev proizvodnje za izvoz, prizadevanja za ustvarjanje višjega dohodka in s tem življenjskega standarda delavcev, dograjevanje notranje

samoupravne organiziranosti in zunanjih povezav, učinkovitejše delovanje družbenopolitičnih organizacij ter še nekatere druge naše poglobitve usmeritve.

V nadaljevanju je Darko Žnidaršič predstavil organiziranost in delovanje sindikata na Brestu, pri čemer se je zaustavil pri nekaterih bolj ali manj uspešnih prizadevanjih (nagrajevanje po delu, inovativna dejavnost, skrb za družbeni standard in drugo).

Nadvse temeljito pa je naš sedanji gospodarski položaj in bližnje prihodne usmeritve osvetlil Danilo Mlinar. Nanizal je vrsto kazalcev, podatkov in problemov, ki obeležujejo celotno gospodarjenje Bresta. Posebej se je zadržal ob neskladju pri gibanju cen

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen ob obisku na Brestu

Ob dnevu žena
čestitamo Brestovkam
in drugim občankam!

Kljub težavam - dokaj ugodno

(Nadaljevanje s 1. strani)

za njihovo proizvodnjo je usmerjenost v izvoz, saj so za domači trg in kooperacijo v delovni organizaciji realizirali le 29 odstotkov vrednosti proizvodnje. Ponavljale so se težave pri oskrbi s suhim žaganim lesom debeline 60 milimetrov in s sušenjem lesa, saj je sedanja zmogljivost sušilnice premajhna.

Ker je bilo treba les sušiti drugje, so seveda nastali dodatni stroški.

ŽAGALNICA je v vseh svojih enotah presegla letni načrt proizvodnje. Večjih težav niso imele, le na žagi so morali zaradi izboljšanja kvalitete žaganega lesa zmanjšati pomik in s tem zmogljivost žage. To pa zahteva občasno delo v treh izmenah, ki pa ga je težko organizirati zaradi pomanjkanja ustreznih delavcev. V minulemu letu je bila ukinjena enota za izdelavo kartonov.

Tudi v GABRU so vrednostni načrt proizvodnje presegli, fizično pa je izjema le proizvodnja kuhinjskih elementov za izvoz, ki je bila dosežena le 70 odstotno. Dosegli bi bistveno boljši rezultat, če ne bi kasnila dobava izdelkov iz kooperacije, pomivalnih korit, žičnih košaric, vodil za predale in kartonov. Precej zastojev je nastalo pri prehodu na planiranje in vodenje proizvodnje prek računalnika. Ti so povzročili manjši obseg proizvodnje, kopičenje zaloga reprodukcijejskega materiala, zamujanje odpremnih rokov ter povečanje proizvodnih stroškov.

IVERKA letnega načrta proizvodnje ni dosegla. Vzrok temu je bila okvara stiskalnice v juliju, zaradi katere je proizvodnja stala 16 dni. Redni letni remont se je pričel po načrtu, končal pa se je nekaj dni kasneje. Dodatni zastoji pa so nastali zaradi težav pri ponovnem zagonu tovarne. Občutnejši padec obsega proizvodnje je bil v zadnjem trimesečju, ker so nastale okvare na sušilniku, natresni postaji in glavni stiskalnici. Vse to je terjalo zahtevnejša popravila, ki pa jih ni bilo mogoče združiti. Proizvodnja oplemenitenih plošč je potekala v dveh ali treh izmenah, zato je načrt količinsko in vrednostno presežen.

Tudi v JELKI niso uspeli izpolniti, kar so si z letnim načrtom zastavili. To velja za žago in za pohištveno proizvodnjo. Žaga je pod načrtom zaradi strojeloma polnojarmenika v začetku leta in pomanjkanja tanke hlodovine za tesanje tramov. Kolikor je je pa bilo, je bila slabše kakovosti in manjšega premera. Proizvodnja pohištva je pod načrtovano vrednostjo zaradi težav pri površinski obdelavi polic za izvoz, kar je končno pomenilo tudi manjšo izdelano količino od dogovorjene. Zato je

bilo potrebno preiti na drug program, ki pa je zahteval za isto vrednost proizvodnje večjo porabo časa.

MINERALKI je v letu 1984 s svojimi ploščami uspelo osvojiti tržišče, zato je bila tudi proizvodnja večja od načrtovane za 24,8 odstotka. Občasno so morali zato delati tudi v treh izmenah. Značilnost proizvodnje v zadnjem trimesečju so izdelki iz Negor plošč, ki so bili neposredno vgrajeni v objekte na domačem trgu.

NABAVA

Domači trg

Zaradi prizadevanj po čim večjem izvozu, omejitve pri razpolaganju z deviznimi sredstvi in zaradi tega manjšega uvoza surovin in ostalega reprodukcijskega materiala, od katerega je odvisna naša industrija, so težave na nabavnem trgu stalno prisotne. Največ težav je bilo pri nabavi najbolj kakovostnega hrastovega furnirja, rezervnih delov, avtomobilskih gum, baterij, lepila in mazuta.

Nabava hlodovine je potekala brez večjih zastojev, prav tako tudi nabava lesnih surovin za Iverk; manjkalo pa je bukov žagan les, kar je povzročilo zamike v proizvodnji. Zato je bilo potrebno uvoziti 200 kubičnih metrov desk iz Avstrije. Tudi z nabavo jesenovega žaganega lesa so bile velike težave.

Zaradi stanja, ki smo ga že omenili, so dobavitelji izsiljevali višje cene, devizne participacije in neugodne plačilne pogoje.

Uvoz

Surovin smo uvozili v vrednosti 362.250.000 dinarjev oziroma 79,7 odstotka glede na letni načrt. Za surovine in reprodukcijski material je bilo lani z dobavitelji združenih za 187.400 dinarjev deviznih sredstev ali 84,3 odstotka načrtovane. Poleg generalnega uvoza smo izrabili tudi uvoz po maloobsejnem sporazumu, po sejemskem kontingentu iz Avstrije in po kompenzacijskem poslu s Švedsko. Uvoz opreme je bil za nekatere reprodukcijske materiale prepovedan, pa je bilo potrebno pridobivati kontingente. Kljub temu je bila uvožena oprema za MASIVO iz kredita IFC in iz sejemskega kontingenta, za kar prepoved uvoza ne velja. Uvozne devizne cene so bile trdne, le pri silikonskem in dekor papirju, pri eksotičnih furnirjih, površinskih materialih in rezervnih delih so se povečale za več kot deset odstotkov.

PRODAJA

Domači trg

Vrednost prodaje je bila lani nad načrtovano za 8,4 odstotka. Dokaj ugodni rezultati so plod večje konjunktore v prvi polovici leta, boljše sortiranosti proizvodnih programov ter boljšega sodelovanja proizvodnih s prodajno temeljno organizacijo. Po predvi-

devanjih je začela prodaja proti koncu leta upadati, ker so se pričeli kazati vplivi manjšega življenjskega standarda, rasti obrestnih mer za potrošniška posojila in zastoj v stanovanjski gradnji.

Največ težav je bilo pri prodaji programov MAJA, pri oblažinjnem pohištvu v zadnjih dveh mesecih leta ter pri kuhinjah zaradi nepopolnosti sestavov. Prodaja v ostalih temeljnih organizacijah je bila nemotena.

Izvoz

Skupna vrednost izvoza lani je dosegla 12.597.355 dolarjev, kar je 16,6 odstotka pod načrtovanim zneskom. V skupni vsoti predstavlja izvoz na konvertibilno področje 93,8 odstotka, ostalo pa je kliring. Razen MASIVE nobena temeljna organizacija ni dosegla načrtovane izvoza. Najbolj so zaostajali v Tapetništvu, Mineralki, Iverki in Jelki.

Ugodneje je le to, da se je vrednost konvertibilnega izvoza povečala glede na leto 1983 za 17 odstotkov. Da bi dosegli načrtovani izvoz, bo treba več pozornosti nameniti kakovosti izdelkov in spoštovanju dogovorjenih dobavnih rokov.

FINANČNI REZULTATI

Vsi učinki našega prizadevanja za čim boljše gospodarjenje se na koncu kažejo v finančnem rezultatu. Visok obseg proizvodnje, dokaj ugodna prodaja na domačem trgu in izvoz ter prizadevanja na vseh ostalih področjih so prispevali k sorazmerno ugodnemu finančnemu rezultatu.

V tabeli so prikazani glavni elementi za celotni BREST.

		v 000 din	
	Indeks na 1. 83	Indeks na planu	
celot. prihod.	8.337.991	163	116,2
dohodek	2.159.261	172	137,5
čisti dohod.	1.094.155	166	129,6
rezervni sklad	81.681	281	200,5
poslov. sklad	52.192	127	90,4

Z izgubo ni poslovala nobena temeljna organizacija, poslovanje pa je bilo moteno v POHIŠTVU in GABRU.

Celotni prihodek je delovna organizacija dosegla z indeksom 116,2 glede na letni načrt in z indeksom 163 v primerjavi z letom poprej. Tudi dohodek je bil večji od načrtovanega (indeks 137,5). V pogodbenih obveznostih imajo največji delež obresti, ki so presegle načrtovane za 94 odstotkov. Znesek obresti predstavlja že 25,8 odstotka dohodka in je za 3 odstotne točke večji kot leta 1983. Vzrok je v stalnem dviganju obrestnih mer in pomanjkanju lastnih virov financiranja.

Doseženi čisti dohodek je večji od načrtovanega za 29,6 odstotka, indeks na leto 1983 pa je 166. Tudi ostanek čistega dohodka je večji od predvidenega in sicer za 32,8 odstotka (indeks na leto 1983 je 188), najbolj pa so porasla sredstva rezerv (indeks na letni načrt je 200,5, glede na leto 1983 pa 281), čemur je vzrok večji dohodek.

V poslovni sklad je izločenih 52.192.000 dinarjev, kar je manj od načrtovanega (indeks 90,4) in 27 odstotkov več kot leta 1983. Sredstva, izločena v poslovni sklad, so zelo majhna, saj ima naša delovna organizacija velike potrebe po lastnih virih za trajna obratna sredstva in investicije. Akumulacija (poslovni in rezervni sklad skupaj) v znesku 133.873.000 dinarjev pa je od lanske večja za 90 odstotkov, kar vendarle kaže na nekoliko boljši uspeh kot je bil dosežen leto poprej.

P. Kovšca

Delavke v MASIVI — delo pri brušenju

Več lastnega znanja ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

surovin in gotovih izdelkov, ob neugodnih izvoznih pogojih za ploskovno pohištvo, ob združevanju sredstev v reproverigi in našem celotnem deviznem poslovanju.

Posebej je prikazal naš finančni in likvidnostni položaj in vprašanje osebnih dohodkov, ki so kljub lanskemu 56-odstotnemu povišanju še vedno za 7 odstotkov pod povprečjem lesarske panoge. Dosegamo sicer najnižji zagotovljeni osebni dohodek, ob očitnih uravnilovskih težnjah pa še ni izpeljano resnično nagrajevanje po delu. Ob sedanjem splošnem položaju bo treba več sredstev izdvojiti tudi za izboljšanje življenjskega standarda delavcev in ključne občinske potrebe na osnovi svobodne menjave dela.

Prikazal je tudi uresničevanje srednjeročnega načrta in priprave na naložbo v tovarno pohištva, ki je eden od pomembnih pogojev za zagotovitev večjega izvoza in socialne varnosti kar tretjine Brestovih delavcev.

Tovariš Orožen je na osnovi podanih informacij menil, da se na Brestu resno zavedamo težavnosti sedanjega položaja, ki terja odločen prehod k intenzivnejšemu gospodarjenju in s tem zagotavljanju socialne varnosti delavcev. Pri Brestu je videti zaostajanje v rasti družbenega dohodka v primerjavi s panogo, iztrošenost opreme, ki narekuje posodobitev in premalo obratnih sredstev.

O tem in o drugih problemih je treba redno, zlasti pa ob obravnavah zaključnih računov delavce

temeljito seznanjati, posebno pa še o skupnih razvojnih ciljih. Utrditi moramo zavest, da sami odločamo o svoji usodi, o svojem gospodarjenju, bodisi pri oblikovanju cen ter delitvi dohodka in osebnih dohodkov bodisi pri razvojno naložbeni politiki.

Če naj dosežemo intenzivnejše gospodarjenje, če naj bomo konkurenčni v svetu, je potrebne več resnične strokovnosti, širokopteznosti in smelosti v poslovanju. Potrebno bo vlagati več lastnega znanja, več prizadevnosti na vsakem koraku za rast produktivnosti. Ne gre samo za modernizacijo, ampak predvsem za bolj izkoriščene in produktivne stroje; le tako bomo imeli tudi boljše končne rezultate in večjo dohodkovno uspešnost.

Zato je tudi naloga sindikatov predvsem boj za večjo produktivnost. Če naj pokrivamo svoje potrebe in obveznosti, moramo doseči vsaj 5-odstotno rast družbenega proizvoda.

Tega se moramo zavedati in biti tudi pri načrtovanju svojih želja in potreb v okvirih možnosti oziroma sredstev, ki jih ustvarimo. To je treba upoštevati tudi ob svobodni menjavi in pretehtati racionalnost pri izkoriščanju vseh prispevkov, ki jih dajemo za različne dejavnosti. Tudi o tem se je treba pogovoriti ob obravnavi zaključnih računov.

V težavnem gospodarskem položaju, v katerem smo, bodo morale tudi družbenopolitične organizacije odigrati večjo vlogo, ne le prek svojih organov, ampak neposredno med delavci, v vseh delovnih okoljih.

B. Levec

Naši osebni dohodki

Pri osebnih dohodkih za lanski avgust smo dobili izplačilo tudi na osnovi poslovne uspešnosti, ugotovljene s periodičnim obračunom za prvo polletje in sicer v višini tretjine enomesečne akontacije osebnih dohodkov. Sedaj smo naredili obračun poslovanja za leto 1984. Glede na dosežene rezultate in v skladu z določili dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka in delitvi sredstev za osebne do-

hodke ter skupno porabo v letu 1984 smo za dokončen obračun osebnih dohodkov, katerega opravimo z zaključnim računom, poleg izplačanih akontacij osebnih dohodkov, razporedili še 28 milijonov dinarjev bruto mase za osebne dohodke v delovni organizaciji. To predstavlja približno tretjino decembrske akontacije osebnih dohodkov.

(Nadaljevanje na 3. strani)

ANTON KRAŠEVEC — ŠE NAPREJ GLAVNI DIREKTOR BRESTA

Potekel je štiriletni mandat dosedanjemu glavnemu direktorju Bresta Antonu Kraševcu. Na podlagi razpisa in predloga razpisne komisije je delavski svet delovne organizacije na svoji pretekli seji 25. januarja znova imenoval — za naslednje štiriletno mandatno obdobje Antona KRAŠEVCA za glavnega direktorja Bresta. Prepričani smo, da bo svoje delo tudi v prihodnje opravljal tako uspešno kot doslej.

Z razgovora tovariša Orožna s predstavniki Bresta

OB NOV

Ob ko
pis, ki u
je zakon
nah. Ka

Novi

čakovan
sedanjir
tivnim
novim -
vanjem
tev. Na
drugače
co man
sedanjih
nejši oc
posame
nosti. F
ljuje, d
proizvo
jo dela
medseb
sti in
tržne r

Verje
sprostil
več an
bi drža
admini
kazale
zakon
obvezn
nične
uveljav
1985):

— pr
rajo us
pise o

— or
morajo
splošni
katere
stopek
nja de
podlag

— gr
slavi je
dejavn
posega
V na
v teme
jeli sar
kovanj
smo o
nov za
1. ce
razme:

2. ce
posebi
tehnič

3. ce
sebojn
sti (zl
prihod

4. ce
odpre

5. ac
ne.

Od
predpi
se inš
visno,

ljali z
vrsto
vsebu
zahtev
pristo
nem.

Ob
smo
ogled
s pri

Cene gredo pa svojo pot...

OB NOVOSTIH NA PODROČJU CEN

Ob koncu lanskega leta je bil v Uradnem listu objavljen nov predpis, ki ureja oblikovanje oziroma uporabo cen na domačem trgu. To je zakon o sistemu družbene kontrole cen, ali na kratko, zakon o cenah. Kaj lahko rečemo o njem in o vprašanjih s področja cen?

Novi zakon o cenah je bil pričakovani kot prelomnica med dosedanjim dejanskim administrativnim določanjem cen in med novim — pretežno tržnim oblikovanjem cen proizvodov in storitev. Na zunaj je zakon bistveno drugačen, saj ima več kot polovico manj členov (40 namesto dosedanjih 107). Vsebinsko je prožnejši od dosedanjega in ni uredil posameznih vprašanj do podrobnosti. Pravzaprav zakon opredeljuje, da cene za pretežno večino proizvodov in storitev »oblikujejo delavci samostojno v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti — glede na tržne razmere«.

Verjetno zato, da omenjene sprostitev ne bi pojmovali preveč anarhično, oziroma zato, da bi država le lahko poprijela za administrativne vaje, če bi cene kazale željo po divjanju, je novi zakon opredelil tri nadaljnje obveznosti. Te morajo biti uresničene v treh mesecih po njegovi uveljavitvi (to je do konca marca 1985):

— pristojni državni organi morajo uskladiti podzakonske predpise o cenah;

— organizacije združenega dela morajo sprejeti samoupravni splošni akt o oblikovanju cen, v katerem določijo predvsem postopek, organe in način obveščanja delavcev o kazalcih, ki so podlaga za oblikovanje cen;

— gospodarska zbornica Jugoslavije mora določiti postopek in dejavnost ter ukrepe za potrebno poseganje na področje cen.

V naši delovni organizaciji smo v temeljnih organizacijah že sprejeli samoupravni sporazum o oblikovanju cen. Izhajajoč iz zakona smo opredelili pet možnih načinov za oblikovanje cen:

1. cene, oblikovane na tržne razmere;

2. cene, oblikovane na podlagi posebnih naročil ali po posebnih tehničnih zahtevah;

3. cene, ki se oblikujejo v medsebojni reprodukcijski povezanosti (zlasti na podlagi skupnega prihodka);

4. cene, oblikovane po državno opredeljenih načinih in okvirih;

5. administrativno določene cene.

Od nadaljnjih (podzakonskih) predpisov ali navodil ter od prakse inšpekcijskih organov bo odvisno, kateri način bomo uporabljali za določen izdelek oziroma vrsto izdelkov. Sporazum zatem vsebuje tudi druga, z zakonom zahtevana določila o postopkih, pristojnostih, kazalcih in podobnem.

Vidimo torej, da kljub spremeni pravnih podlagi za oblikovanje cen ostaja razmeroma močna administrativno-tehnična ovira za oblikovanje cen oziroma nekakšen dvom o pravilnem ali nepravilnem tolmačenju sedanjih predpisov. Še težje je, ker nimamo izdelane ali objavljene splošne politike cen, na katero bi vsak gospodarski osebik naslonil svojo politiko. Opredeljena je le zelo abstraktna smer: cene naj naraščajo počasi.

Zakaj področju cen posvečamo tako veliko pozornost?

Odgovor je zelo preprost: ker smo sredi nenehnega gospodarskega gibanja, ko se v okviru inflacije nenehno spreminjajo vhodne cene (cene materialov, energije, dela in drugih stroškov), moramo budno spremljati omenjene spremembe in spreminjati tudi cene svojih končnih izdelkov. Vsaka najmanjša zamuda nas lahko življenjsko ogrozi in zmanjša že tako oskubljeno akumulacijo. Zato smo vedno zahtevali, kako pravzaprav pomeni administrativno določanje cen vnaprejšnje opredeljevanje gospodarskega položaja posamezne organizacije združenega dela in kako lahko izniči njena prizadevanja za dvig produktivnosti.

Kako bo s cenami v bližnji prihodnosti? Odgovor na to vprašanje ni lahek. Opazimo lahko, kako posamezniki zagovarjajo skoraj povsem sproščene, tržne cene; drugi spet prisegajo na politiko administrativne močne roke, ki da edina lahko uredi neskladnosti. Poleg teh dveh skrajnosti pa se pojavljajo tudi predlogi o sproščenih cenah, oblikovanih na podlagi dovolj zapletenih predpisov, nič manj zapletenih pravilnikov in s tem pogojenih izračunov.

Na področju cen torej nismo še rekli zadnje besede.

Glede na vse zapisano smo se v naši delovni organizaciji odločili za takšno politiko na področju cen, ki bo predstavljala srednjo pot med vsemi omenjenimi vplivi. Zavedamo se, da moramo podpirati splošno družbeno prizadevanja za ustavitev strmega naraščanja cen.

Zato tudi sami zaviramo njihovo prehitro rast.

Po drugi strani pa nam kljub ukrepom za večjo produktivnost inflacija znižuje rezultate in že v nekaj tednih postanejo veljavne cene naših izdelkov povsem nerealne. Potrebne so stalne primerjave z gibanjem cen zlasti pri dobaviteljih, dober pregled nad ponudbo in povpraševanjem ter izdelave kalkulacij. Med splošnimi družbenimi prizadevanji je namreč tudi geslo dobrega gospodarja — z usmeritvijo k večjemu dohodku.

Z. Zabukovec

Za skladnejši razvoj

POSVETOVANJA O MEDOBČINSKEM SODELOVANJU OBMEJNIH OBČIN HRVAŠKE IN SLOVENIJE

Novembra in decembra lani sta predsednika zbora občin slovenske skupščine in hrvaškega sabora pripravila štiri posvete, na katerih so govorili o aktualnih vprašanjih medobčinskega sodelovanja občin v obmejnem delu obeh republik.

Na posvetih so izmenjali izkušnje pri dosedanjem sodelovanju ter se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih za pospeševanje sodelovanja med sosednimi občinami.

Na posvetih so sodelovali predstavniki 35 občin iz Slovenije in Hrvaške ter predstavniki delovnih organizacij iz obeh republik, ki že razvijajo različne oblike gospodarskega sodelovanja.

Eno izmed posvetovanj je bilo v Delnicah in so na njem sodelovali tudi predstavniki iz naše občine.

Na osnovi posvetovanja je bilo posebno poročilo; iz njega povzemamo tisti del, ki zadeva sodelovanje na področju lesne industrije in gozdarstva.

Na področju gozdarstva in lesne industrije se je razvil intenzivno sodelovanje med občinami, ki imajo bogate gozdove, in občinami, v katerih sta se močno razvila lesna in papirna industrija. Tudi na tem področju se vse bolj uveljavlja dolgoročno sodelovanje na dohodkovnih odnosih, vlaganjih, poslovno-tehničnem so-

delovanju, zaščiti in varstvu gozdov, izgradnji gozdnih poti, delitvi dela in podobnem.

Tako na primer Lesonit Ilirska Bistrica, ki dobiva z območja Gorskega Kotarja letno 90.000 kubičnih metrov lesa za lesne plošče in 12.000 kubičnih metrov hlobovine (skupaj 56 odstotkov potrebne lastne mase), na podlagi sklenjenega dolgoročnega samoupravnega sporazuma vlaga v odpiranje in obnovo gozdov tega območja 6 odstotkov od cene odkupljenega lesa, na območje Hrvatske pa dobavlja 15 odstotkov svojih plošč.

Lesna industrija Javor iz Pivke dobiva z območja Delnic 16.000 kubičnih metrov lesne surovine, na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov pa sovlaga v gozdove in pokriva devizne potrebe gozdnega gospodarstva tega območja.

Brest Cerknica je razvil bogato sodelovanje z lesno industrijo Goranprodukt Čabar, s katerim ima tudi skupen program (tapetništvo), zagotavlja pa tudi prenos tehnologije, reprodromaterial in potrebne devize. Dobro sodelovanje Inlesa iz Ribnice z Lesnim podjetjem Jušići Opatija je pripeljalo do njune integracije.

Posebno pozitivno pa je ocenjeno sodelovanje med papirnico Djuro Salaj Krško in Drvenjačo iz Delnic, ki temelji na dolgoročnem sporazumu o skupnem vlaganju dela in sredstev. Zato bi takšne medsebojne odnose mo-

rali uveljaviti vsi proizvajalci in predelovalci celuloznih vlaken in papirja.

Na posvetih je bilo ugotovljeno, da so še velike možnosti za razvoj sodelovanja sosednjih občin iz Slovenije in Hrvaške na področju gozdarstva in lesne industrije. Potrebni so širši programi, ki bodo vključevali tudi druge panoge gospodarstva, in to od skupnih vlaganj v gozdno proizvodnjo, pa do izkoriščanja lesnih odpadkov in smotrnejšega izvoza lesne mase prek izdelkov višje stopnje obdelave. Zato se morajo v to vključiti tudi republiški, zlasti pa medobčinske gospodarske zbornice in splošna združenja ter ustrezni republiški uprav-

ni organi, da bi lahko prišlo do skupnega razvojnega projekta na tem področju.

Kot poseben problem na področju prometa z lesom predstavljajo različne cene lesa v Sloveniji in Hrvaški, izhajajo pa iz različnih zakonskih ureditev in različne intenzivnosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v obeh republikah. Zato bi bilo nujno potrebno proučiti zakonske in druge samoupravne dogovorjene osnove pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi v obeh republikah in se dogovoriti za konkretne rešitve (davčne in druge), ki bi tržne pogoje pri prodaji gozdnih sortimentov čimbolj izenačile.

Iz Poročevalca 5/1985

Naši osebni dohodki

(Nadaljevanje z 2. strani)

Osnova za obračun bodo povprečne mesečno izplačane akontacije osebnih dohodkov v zadnjem četrtletju 1984.

Pri tem moramo ugotoviti, da imamo v delovni organizaciji delitev dela med temeljnimi organizacijami, obenem pa enoten sistem nagajevanja. Tako so bile razlike v osebnih dohodkih upoštevane uspešnost poslovanja prek vsega leta — glede na izračun faktorja uspešnosti TOZD — torej po določilih našega sporazuma. To enkratno izplačilo pa zadeva vse temeljne organizacije oziroma delovno skupnost po že omenjenih osnovah. Izplačano bo v marcu ali aprilu, odvisno od likvidnostnega stanja.

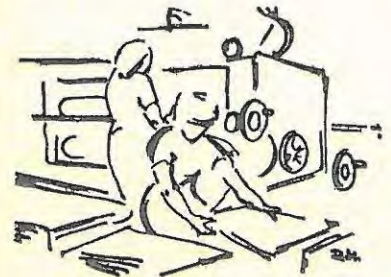
Lansko leto je bila dinamika gibanja osebnih dohodkov sorazmerno velika, na kar je vplivala tudi hitra rast cen življenjskih potrebščin oziroma inflacija nasploh. Tako so lani v naši delovni organizaciji neto osebni dohodki na zaposlenega porasli za 56 odstotkov v primerjavi z letom 1983 in znašajo 22.330 din. Na to je vplivalo povišanje osebnih dohodkov v prvih mesecih v absolutnem znesku 1500 din na zaposlenega, v maju pa povišanje osebnih dohodkov v povprečju 25 do 30 odstotkov; po temeljnih organizacijah različno, odvisno od uspešnosti poslovanja. Prav tako je porast osebnih dohodkov v povprečju na zaposlenega za 4,6 odstotka višji zaradi poslovne uspešnosti, izplačane v septembru.

V zadnjem trimesčju so se glede na ugodne rezultate poslovanja in glede na možnosti po določilih dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1984 osebni dohodki povečali v povprečju za 17 odstotkov, v decembru pa znova v povprečju še za 12,3 odstotka. Bistvenih razlik med temeljnimi organizacijami ni, če pa so, so posledica boljšega ali slabšega gospodarjenja.

Skupaj z omenjenim izplačilom po zaključnem računu za leto 1984 in z upoštevanjem prispevkov v januarju 1985 bi bili netto osebni dohodki na zapo-

slenega za leto 1984 v povprečju za celotno delovno organizacijo višji še za 3,36 odstotka oziroma porast v primerjavi z letom 1983 za 61 odstotkov ter bi znašali 23.081 din.

V primerjavi z gibanjem osebnih dohodkov vseh članic splošnega združenja LES pa vidimo, da so bili povprečni osebni dohodki v Brestu za leto 1983 nižji od povprečja članic združenja za 11 odstotkov, v obdobju devetih mesecev leta 1984 pa le za 9 odstotkov. Nekoliko bolj smo zaostajali za povprečjem slovenskega gospodarstva (kar je deloma pogojeno tudi s samo dejavnostjo) in sicer v letu 1983 za 20 odstotkov, v obdobju devetih mesecev leta 1984 pa za 16 odstotkov. Torej vidimo, da smo v letu 1984 uspeli zmanjšati razpon med osebni dohodki članic združenja LES ter slovenskega gospodarstva.

Spet pa moramo opozoriti, kot smo že ob izplačilu osebnih dohodkov za uspešnost poslovanja po periodičnem obračunu za prvo polletje, da se pogoji gospodarjenja iz dneva v dan bolj zaostrejo, kar nam slabša možnosti za doseganje ugodnejših rezultatov. Le-te bomo izboljšali z dobrim in odgovornim delom na vseh področjih, kar pomeni, da so in bodo osebni dohodki odvisni od rezultatov našega in celotnega družbenega dela. Zato mora biti naš cilj, da z učinkovitejšim delom dosežemo boljše rezultate in s tem tudi višje osebne dohodke oziroma standard v celoti.

M. Širaj

Obiskali so nas predstavniki mednarodne banke IFC, pri kateri smo zaprosili za posojilo v zvezi z nameravano novo naložbo. Po ogledu tovarne so se zadržali na daljšem strokovnem razgovoru s predstavniki naše delovne organizacije.

Iz GABRA — delavke pri pakiranju kuhinj

Varovanje družbenega premoženja

Služba za varovanje družbene premoženja je bila na Brestu organizirana na podlagi zakona o družbeni samozastiti, varnosti in notranjih zadevah ter na osnovi spoznanj kolektiva, da je potrebno vpeljati sistem zaščite in varovanja, s katerim bi preprečevali odtujevanje materiala, zagotovili nadzor nad gibanjem ljudi na območju delovne organizacije, sodelovanje pri protipožarni preventivi in podobno. Natančnejša določila smo oblikovali in samoupravno sprejeli s pravilnikom o organizaciji in delu službe za varovanje družbenega premoženja, ki so ga nekatere temeljne organizacije dopolnile še z neposrednimi navodili za posamezna mesta varovanja.

Kljub tako zastavljeni organizaciji pa ugotavljamo pri varovanju vrsto pomanjkljivosti pri varovanju. Te se kažejo v slabem odnosu nekaterih članov kolektiva do varnostnikov, nedorečene vsakodnevne kontrole dela varnostnikov, počasna ali neustrezna ukrepanja ob primerih, ki jih prijavljajo varnostniki, slabo sodelovanje članov kolektiva z varnostniki pri zaščiti družbenega premoženja, lažna solidarnost v primerih opažene kršitve, prepočasno odpravljanje poškodb na zaščitnih objektih, neevidentiranje prometa pri vходу in izhodu ter gibanja delavcev in tujcev in še druge.

Vse to ni spodbudno za delo varnostnikov, saj jim daje občutek osamljenosti na delovnem mestu, kar mnogokrat pripelje do zaostrenih situacij.

Omenjene ugotovitve so bile vzrok, da smo navezali stike z delovno organizacijo Varnost, ki naj bi morda prevzela varovanje premoženja v celotnem Brestu. K temu so nas vodili nekateri razlogi:

1. Specializirana organizacija lahko zaradi svojih usposobljenih kadrov in boljšega poznavanja načina varovanja kvalitete izvajata za dejavnost.

2. Delovna organizacija Varnost ima usposobljene kadre in od ustreznih republiških organov odobren program za usposabljanje vseh profilov varnostnikov, kar zahteva pravilnik o organizaciji službe varovanja.

3. Delovna organizacija Varnost ima vpeljan vsakodnevni nadzor varovanja z ustreznimi kadri, ki poleg kontrole varnostnikov predlagajo varovani organizaciji ustrezne ukrepe. Povezujejo se z delavci, ki so v varovani organizaciji odgovorni za te stike (največkrat tajniki) in z delavci, odgovornimi za požarno varnost (varnostni inženirji).

4. Na širšem območju organizira celodnevno dežurno službo, ki zagotavlja hitro reševanje nastalih težav z dodatnimi ukrepi, če so potrebni.

Ze prvi razgovori in ogledi naših varovanih objektov so pokazali nekatere pomanjkljivosti, ki vplivajo na kvaliteto varovanja.

Na osnovi teh pripomb in lastne ocene o varovanju je bil oblikovan predlog samoupravnim organom v temeljnih organizacijah, naj se odločijo, ali zaupamo varovanje specializirani organizaciji za to dejavnost.

Poprej so bili pretehtani vsi dokumenti, ki urejajo odnose med izvajalcem varovanja in varovano organizacijo. Ti dokumenti so:

1. Samoupravni sporazum o splošnih pogojih poslovanja pri varovanju premoženja. Z njim se urejajo medsebojna razmerja med uporabniki in izvajalci storitev varovanja, usklajujejo medsebojni interesi, določajo medsebojne obveze, pravice in odgovornosti na naslednjih področjih:

— organiziranje, vodenje in izvajanje varovanja
— načrtovanje in pridobivanje dohodka ter načela delitve dohodka,
— medsebojno obveščanje, odgovornosti za nastalo škodo in drugo.

2. Dogovor o organizaciji in delu službe fizičnega varovanja premoženja. Ta dokument je v osnovi predpis, ki določa naloge

za vsakega udeleženca pri izvajanju varovanja.

3. Predlog načrta fizičnega varovanja premoženja, ki predstavlja dopolnitev dogovora o organizaciji in delu te službe.

4. Ponudba za organizacijo varovanja premoženja, ki jo je izdelala Varnost.

Da bi na delavskih svetih lažje odločali, so bila ta gradiva s krajšo obrazložitvijo poslana v temeljne organizacije, kjer naj bi v teh dneh na osnovi resne in celovite ocene varovanja odločili, ali predamo varovanje Varnosti ali pa sami z mnogo večjo odgovornostjo in dosledneje še naprej izvajamo varovanje, s priporočilom, da se zaradi naštetih prednosti odločijo za prvo.

Ne glede na odločitev pa je potrebno poudariti, da odločitev sama po sebi ne bo prinesla uspehov. Družbena samozastita in v okviru le-te tudi varovanje družbenega premoženja ni stvar samo samoupravnega organa in delavcev, ki neposredno izvajajo varovanje, ampak stvar zavesti, ki jo moramo graditi in izpolnjevati, saj je sestavni del samoupravljanja in gospodarjenja.

F. Škrli

Za boljšo kvaliteto izdelkov

NOVA ORGANIZACIJA KONTROLNE SLUŽBE V TOZD POHIŠTVO

Kljub dokajšnjemu številu delavcev, ki so zaposleni v naši kontrolni službi, naletimo tudi na slabo kvaliteto izdelkov. To lahko ugotovimo ob pogostih domačih, pa tudi tujih reklamacijah, pa tudi v sami tovarni, saj imamo v povprečju dokaj velik odstotek slabih elementov, ki jih je potrebno tako ali drugače popraviti ali celo izdelati nove. Ta popravila nam povzročajo velike materialne stroške, poleg tega pa nam onemogočajo normalno proizvodnjo. Gre namreč za večje ali manjše zastoje, spremembe lansirnih planov in podobno.

Dosedanji način dela v kontrolni službi je temeljil predvsem na popolni medfazni kontroli — med posameznimi oddelki. Delo medfazne kontrole je bilo v glavnem sortiranje in prebiranje elementov. Kontrolna služba je tako prevzemala del nalog delavcev, saj bi morali le-ti dajati s svojega delovnega mesta praviloma le kvalitetne elemente (skrb za kvaliteto bi morala biti vsaj takšna, kot je skrb za količino).

Služba je premalo opravljala svojo glavno nalogo, ki bi jo kot služba za zagotavljanje kvalitete morala imeti. Napake, ki nastajajo v proizvodnem procesu, bi morale odkrivati tam, kjer nastajajo, torej na delovnih mestih.

V februarju smo se temeljito pogovorili o kvaliteti in novi organizaciji kontrolne službe. Zastavili smo si dva glavna cilja, ki

bi ju morali doseči z manjšim številom zaposlenih v kontrolni službi:

1. z okrepljeno vhodno kontrolo je treba zagotoviti kvaliteto vseh vhodnih materialov;
2. preiti na statistične metode kontrole.

Edina osnova za kvaliteto delo vhodne kontrole je, da je dobavitelj (seveda tudi kontrolor) seznanjen z zahtevami kupca. Zato smo v kontrolni službi izdelali »sporazum o kvaliteti« s priloženo »tehnično prevzemni pogodbo«, v katerem so jasno opredeljeni kvaliteta izdelka oziroma materiala, način prevzema, kraj prevzema, način reševanja reklamacij in drugo. Ta sporazum naj bi bil sestavni del vsake pogodbe, sklenjene med dobaviteljem in temeljno organizacijo kot kupcem. Ob oblikovanju tehnično prevzemnih pogojev bi morale sodelovati tudi druge službe, pri katerih pa ni bilo pravega odziva.

V vseh oddelkih, od furnirnice in rezreza pa do pakirne, je potrebno z obhodno kontrolo zagotoviti večji nadzor nad izvajanjem posameznih delovnih operacij in s tem pravčasno odkrivanje napak. S prevzemno kontrolo pa moramo zagotoviti, da bodo elementi oziroma polizdelki prihajali iz oddelka v oddelku v mejah zadovoljive kvalitete. Oba načina kontrole bo opravljal en kontrolor, in sicer po statistični metodi.

Obhodi po delovnih mestih so standardizirani, prevzemna kontrola pa bo tekla po že uveljavljeni metodi. Kontrolno točko in raven kontroliranja bo glede na pomembnost in zahtevano kvaliteto posameznega elementa pri izdelku določal tehnolog kvalitete.

Seveda je potrebno obenem z novo organizacijo kontrolne službe tudi od drugih strokovnih služb zahtevati, da napravijo korak naprej pri zagotavljanju kvalitete. Potrebni bodo tudi pravčasno lansiranje tehnične dokumentacije z opredeljenimi tolerancami, pravčasne in kvalitetne instrukcije, tehnični opisi, v katerih bo bolj neposredno opisana kvaliteta izdelka, in še kaj. Pa še tehnološki postopki za vse oddelke, izdelani ob pravem času, po možnosti preizkušeni pod enakimi pogoji.

Z. Ponikvar

Ena izmed kuhinj iz skupine BREST-2000

Lanska prodaja kuhinj

Z lansko proizvodnjo in prodajo našega kuhinjskega pohištva smo lahko zadovoljni, čeprav smo se ubadali z močno konkurenco ostalih proizvajalcev kuhinjskega pohištva na domačem trgu, z nenehno rastjo cen ter težavami s kooperacijo in oskrbo z repromaterialom, ki so osnova za nemoteno proizvodnjo.

Med pomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na povpraševanje oziroma na boljšo ali slabšo prodajo kuhinjskega pohištva, so vsekakor tudi obseg ponudbe in dobavni roki.

Proti koncu lanskega leta smo prenehali prodajati kuhinjo BREST-09, medtem ko smo kuhinjo BREST-10/S razprodali na spomladanski in jesenski razprodaji.

Izmed sedanjih prodajnih programov kuhinjskega pohištva smo v letu 1984 najbolj uspešno prodajali kuhinjo BREST-11, saj je bilo prodanih 42.168 elementov, kar predstavlja 41,33 odstotka od celotne prodaje elementov vseh kuhinj ali vrednostno za 212.998.000 din. Pri kuhinji BREST-09, ki predstavlja 27,24 odstotka v celoti prodanih elementov kuhinjskega pohištva lani, pa smo imeli veliko težav s kooperacijo in nenehnim povečevanjem števila reklamacij in navsezadnje s slabo dohodkovnostjo.

Za kuhinjo BREST-15 lahko rečemo, da smo jo dokaj dobro prodajali predvsem v drugem polletju in na koncu dosegli 110.675.000 din vrednostne prodaje ter 21,47 odstotka (17.675 ele-

mentov) od celotne prodane količine elementov kuhinjskega pohištva.

Ce primerjamo prodajo kuhinjskega pohištva v letu 1984 z letom 1983, lahko ugotovimo, da je bila lanska prodaja količinsko za 25 odstotkov večja, vrednostno pa za 97,4 odstotka.

In kako bo s prodajo kuhinjskega programa naprej?

Glede na omenjene težave pri proizvodnji kuhinje BREST-09 ter njene slabe dohodkovnosti in tržnih zahtev je TOZD Prodaja pripravila v sodelovanju z Gabrom dve novi kuhinji — BREST-2000 in BREST-2001 z nekaterimi novimi estetskimi in funkcionalnimi rešitvami. V analizi oziroma v primerjalnem pregledu cen kuhinjskega pohištva slovenskih proizvajalcev sicer ugotavljamo, da sodi kuhinja BREST-2000 s svojimi cenami v sam vrh, vendar pa je potrebno poudariti, da predstavljajo stojke, ki so obvezni element pri sestavljanju te kuhinje, precejšnji znesek v skupni ceni, ki pa se spreminja glede na velikost sestava. Nekoliko bolj konkurenčna je s svojimi cenami kuhinja BREST-2001 — za trgovino Slovenijalesa, s katero je sklenjen dogovor o prodaji 12.000 elementov.

Za omenjeno novost iz našega kuhinjskega programa, ti izdelki so delno že razstavljeni v naših salonih in ostalih trgovinskih organizacijah, upamo, da se bo dobro prodajala in zadovoljila potrebe naših kupcev.

S. Čeček

O uvozu rezervnih delov

Glede na to, da je tehnološka opremljenost v naših temeljnih organizacijah zaradi že znanih omejitev uvoza opreme v veliki meri iztrošena, je razumljivo, da so potrebe po rezervnih delih za sprotne in investicijsko vzdrževanje iz leta v leto večje. Vedno pogostejše so okvare strojev in zastoji v proizvodnji, saj je iztrošenost že nad 85 odstotkov, kar pomeni, da bomo morali za vzdrževanje sedanje tehnologije vlagati vedno večja finančna sredstva, predvsem v Iverki.

Kako je bilo s tem lani, naj prikažemo s pregledom uvoza rezervnih delov lani, preračunano po tečaju 1 dolar — 124,80 din.

	din
Pohištvo	11.890.545
Masiva	5.724.480
Gaber	1.560.221
Zagalnica	5.531.509
Iverka	30.917.893
Tapetništvo	257.134
Jelka	1.224.626

Mineralka	2.164.041
Prodaja	1.724.285
Skupaj	60.994.734

Ker je uvoz rezervnih delov vezan na plačila z akreditivi in na dolge dobavne roke, je pravčasno načrtovanje potreb izredno pomembno.

Službe, ki so v temeljnih organizacijah zadolžene za vzdrževanje strojne opreme, morajo pravčasno načrtovati remonte za posamezne stroje najmanj 3 do 4 mesece prej. Dodatne težave so v tem, da je naša tehnologija uvožena iz različnih držav — od različnih dobaviteljev in smo praktično pri uvozu rezervnih delov vezani na proizvajalca strojev, kjer pa je konkurenčnost težko primerljiva.

Za razliko od repromaterialov strojelomov ni mogoče vnaprej načrtovati in je to običajno intervencijski uvoz, ki je povezan še z dodatnimi stroški.

C. Komac

Iz ŽAGALNICE — delo pri finalizaciji jelovine

RAZGO
NATAŠ

Dan
načine
nosti
občins

— N
ska gi
nas b
med n
so tud
memb
je me
bo nj
storila
pravni
položa
mnenj

Vaš
te, let
predst
progl
ni da
ga že
voliln
družb
menj
razre
proti
Po 45
tresar
nju p
kot s
nju,
konfe
Zen
lavke
so si
most.
čile
ne, v
družt
Ort
dov
medr
različ
pripo
du o
enake
ne e
letne
Jugo
te m
ENA
MIR
nju,
Za
hkra
sko
lotim
mezi
vpliv
ke,
polit
slim
ker
ostre
nih
stari
žens
bi p

RA

V
ž

SRE

obdi
lesa
lesa
obdi
vzdi
in s
elek
kuh
lesa
stro

SKU
dipl
dipl
dipl
dipl
kon

SKU
Z
leto
Sku
zap
ost

O družbeni dejavnosti žena

RAZGOVOR S PREDSEDNICO OBČINSKE KONFERENCE SZDL
NATAŠO ŠVIGELJ — JERMAN

Dan žena poskušamo tudi v našem glasilu obeležiti na različne načine. Letos smo se odločili, da se o družbenem položaju in aktivnosti žena pogovorimo z Natašo Švigelj — Jerman, predsednico občinske konference SZDL.

— Napredna organizirana ženska gibanja imajo v svetu in pri nas bogato in dolgo tradicijo; med narodnoosvobodilnim bojem so tudi ženske imele izredno pomembno vlogo; v povojnih letih je med našo družbeno preobrazbo njihova organizacija mnogo storila za emancipacijo in enakopravnost žena. Kakšen družbeni položaj pri nas imajo po vašem mnenju danes?

Vaše ugotovitve so točne. Glejte, letos mineva 75 let, odkar so predstavnice naprednih gibanj proglasile 8. marec za mednarodni dan žena. Praznovala naj bi ga žene vseh držav z zahtevo po volilni pravici, prikazani kot delu družbenega vprašanja in v znamenju skupnega boja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi proti vsakršnemu izkoriščanju. Po 45 letih lahko še vedno pretresamo aktualne misli o delovanju partije, o ženskem vprašanju kot splošnem družbenem vprašanju, sprejetem na peti državni konferenci leta 1940.

Ženske — aktivistke in sodelavke narodnoosvobodilnega boja so si same priborile enakopravnost. Po osvoboditvi so se vključile v obnovo porušene domovine, v graditev nove družbe, novih družbenoekonomskih odnosov.

Organizacija združenih narodov je leto 1975 proglasila za mednarodno leto žensk, da bi z različnimi oblikami dejavnosti pripomogla k hitrejšemu prehodu od zapise in toliko opevane enakopravnosti žensk do resnične enakopravnosti. V tem desetletnem obdobju potekajo tudi v Jugoslaviji priprave na zaključek te mednarodne akcije pod geslom ENAKOPRAVNOST, RAZVOJ IN MIR, s poudarkom na zaposlovanju, zdravju in izobraževanju.

Zadnje desetletno obdobje je hkrati tudi priložnost, da dejansko ocenimo položaj žensk in se lotimo hitrejšega reševanja posameznih neresenih vprašanj, ki vplivajo na položaj ženske delavke, samoupravljalke, družbenopolitične delavke in matere. Mislim, da je to zelo pomembno, ker se v današnjih težkih in zaostrenih gospodarskih in družbenih razmerah ponovno oživljajo stari pogledi na položaj in vlogo žensk. Kakšni so ti pogledi, pa ne bi posebej komentirala.

— Ženske organizirano delujejo v okviru socialistične zveze; še pred nedavnim je bila takšna organizacijska oblika konferenca za družbeno aktivnost žena. Kako so organizirane sedaj?

Kakšne posebne organizacijske oblike, ki bi povezovala žene, pri nas nimamo. S tem pa ni rečeno, da ženske v naši občini nismo delavne.

— S pomočjo katerih oblik lahko ženske organizirano uveljavljajo svoje širše, pa tudi osebne interese?

Oblike, prek katerih ženske lahko uveljavljajo svoje širše, pa tudi osebne interese, so znane. Žene-delavke zasledimo v samoupravnih organih organizacij in skupnosti, kjer so zaposlene, v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, v skupščinah in organih samoupravnih interesnih skupnosti, zasledimo jih v organih krajevnih skupnosti, v družbenopolitičnih organizacijah in drugod.

Kot veste, je v SZDL dogovorjeno, da se pri kadrovanju na vseh ravneh upošteva poseben ključ, po katerem naj bi sestava organa, ki predstavlja posamezno delovno okolje, odražala dejansko sestavo tega okolja. Najbrž gre, zahvaljujoč temu dejstvu, tudi poudarek, da imamo sorazmerno precej žensk vključenih v posamezne organe. Več možnosti za dejavno vključevanje v različne oblike delovanja imajo ženske, ki so v delovnem razmerju, medtem ko smo položaj kmečkih žena najbrž preveč zanemarili.

— V naši občini skoraj ne vidimo žensk na vodilnih in vodstvenih mestih, pa tudi v družbenem dogajanju jih redko opažamo. Kje so vzroki?

Ne bi mogla popolnoma soglašati z vašo ugotovitvijo. Kar pogledamo šole, vrtnice, pošte, banke, zdravstvo in še bi lahko naštevala... V teh dejavnostih prevladujejo ženske. Manj jih je zaslediti na vodilnih mestih v gospodarstvu. Vzrok temu je zelo enostaven: prezaoptenost. Mojo ugotovitev bom podkrepila s podatkom o številu zaposlenih v družbenem in zasebnem sektorju v

občini Cerknica. Od skupnega števila zaposlenih, ki je 5.800, je kar nad 2.600 žensk. To pa je 45 odstotkov. S tem smo približno na republiškem povprečju, ki znaša 45,43 odstotka. Da ne ponavljam: osem ur dela v združenem delu, nato teče naša žena ali domov ali še prej v vrtec in ko pride domov, jo čakajo še polne roke dela in lačna usta.

Včasih je veljalo reklo, da žena podpira tri vogale v hiši. (Zlobneži bodo takoj pridali: »Mož pa ženo.«) Danes to reklo ne drži, saj je ženi naložen vse bolj še četrti vogal.

Naj povzamem: skrb za dobro opravljeno delo, ki ga je žena dolžna opraviti na delovnem mestu, skrb za dom, družino, vzgojo otrok, vse to so težka bremena, ki ovirajo večje vključevanje žensk v družbeno dogajanje. Delo na vodilnih in vodstvenih mestih pa je zahtevno, me prenese polovičarstva. Zaradi preobremenjenosti se zato ženske težje odločajo za posamezna vodilna in vodstvena mesta.

Biti mati in vzgojiti svoje otroke v poštene in delavne državljanke, ostaja še vedno osnovna naloga vsake matere — žene.

— In še osebno vprašanje. Kako vam uspe združiti in povezati svoje poklicno delo, pomembne družbenopolitične funkcije s svojim zasebnim življenjem? Vam ostane kaj prostega časa?

Hvala za vprašanje. Z malo razumevanja gre. O prostem času pa raje ne razmišljam. Če si čas pametno razporediš, se najde tudi nekaj prostega časa.

Pripravil B. Levce

POMEMBNA NOVOST

UVELJAVLJANJE SOCIALNO-VARSTVENIH PRAVIC PO NO- VEM

V letu 1985 bodo občani uveljavili socialno varstvene pravice z novim obrazcem »Vloga za uveljavitev socialno varstvenih pravic« z oznako SPN-1 in z oznako Državne založbe Slovenije Obr. 8.40. Napredaj je v vseh knjigarnah v Sloveniji. Z njim se uveljavljajo vse socialno varstvene pravice:

- družbene pomoči otrokom (otroški dodatek),
- delna nadomestitev stanarine,
- denarna pomoč za brezposelnost,
- štipendija iz združenih sredstev in razlika h kadrovski štipendiji,
- enkratna in začasna denarna pomoč,
- denarna pomoč kot edini ali dopolnilni vir preživetja,
- plačilo oziroma doplačilo oskrbnih stroškov v zavodu ali na domu,
- rejnina,
- oprostitve prispevka k ceni zdravstvenih storitev,
- pravica do uvrstitve na listo za dodelitev solidarnostnega stanovanja.

Občan z enim obrazcem SPN-1 uveljavlja sočasno pravico do ene ali več naštetih socialno varstvenih pomoči. Za uveljavitev pravice do štipendije izpolni učenec ali študent isti obrazec posebej samo za to pomoč. Varstveni dodatek k pokojnini se uveljavlja na dosednji način v skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Za doplačilo oskrbe v vzgojno varstveni organizaciji pa bo na voljo drug obrazec.

Delavci vložijo obrazec SPN-1 v svoji organizaciji združenega dela, drugi delovni ljudje in občani pa v krajevni skupnosti, kjer živijo. Obrazec se lahko vloži tudi v Centru za socialno delo ali v strokovni službi samoupravnih interesnih skupnosti zdravstvenega in socialnega varstva v občini, v kateri občan prebiva.

O nedavnem referendumu in volitvah smo nekaj že pisali, nadrobneje pa smo uspele rezultate prikazali v Informatorju. — Na sliki — volišče v TOZD Pohoštvo.

NAŠI LJUDJE

Bliža se 8. marec — dan žena in zato smo prosili za kratek razgovor eno izmed naših starejših delavk VERO KLANFAR iz ŽAGALNICE. Kaj misli o sedanjem položaju ženske kot delavke samoupravljalke.

»Na Marofu delam že od 1955. leta. V tem času sem opravljala različna dela, od obračuna osebnih dohodkov do dela v zabojarni in stolarni, kjer sem še sedaj. Moram reči, da so se pogoji dela od takrat precej spremenili na bolje, posebno velja to za fizično delo. Ni pa še vse tako kot bi želeli.

V kakšnem položaju smo žene danes? Moram reči, da se v nobenem pogledu ne čutimo zapostavljene. Vloga žene se od moškega niti ne razlikuje več, pa naj si bo pri neposrednem delu ali upravljanju. Da je malo žena na vodilnih in samoupravnih funkcijah, je vzrok bržkone v naši lastni, zgodovinski pogojeni miselnosti, da sodi ženska le k štedilnikom in otrokom. Mislim pa, da je samoupravljanje danes zaradi mnogih administrativnih ukrepov malce oteženo. Tudi informirani smo dovolj, seveda, če hočemo biti.

Na koncu bi pa le poudarila, da imamo preveč režijskih delavcev in to število počasi še

naraščal. Ko bi vsak vestno opravil svoje delo, za katerega je postavljen, potem tudi tega ne bilo treba v takem številu.

T. Obreza

Lanske poškodbe pri delu

V letu 1984 je bilo v naši delovni organizaciji 154 poškodb pri delu, na poti na delo in z dela. Zaradi teh poškodb je bilo izgubljenih 1728 delovnih dni. V primerjavi z letom poprej se je število poškodb dvignilo za 2,7 odstotka, število izgubljenih delovnih dni, ki so jih povzročile, pa je upadlo za 35,1 odstotka.

Več nam povedo podatki v razpredelnici:

TOZD	Število poškodb									
	Pri strojih	Ostalih delih	Na poti	Skupaj	Indeks na leto 1983	Štev. poškodb na 1000 delav.	Izgub. dni na leto 1983	Indeks na leto 1983	Izg. delov. dni na leto 1983	Izg. delov. dni na leto 1984
POHIŠTVO	4	34	7	45	84,9	61,1	677	93,8	15,0	15,0
MASIVA	14	8	2	24	126,3	82,7	176	43,1	7,3	7,3
ŽAGALNICA	6	12	3	21	140,0	111,1	198	45,2	9,4	9,4
GABER	2	5	—	7	100,0	45,2	48	26,1	6,8	6,8
IVERKA	7	8	—	15	88,2	91,5	217	177,8	14,5	14,5
JELKA	4	5	5	14	63,6	80,9	202	36,6	14,4	14,4
TAPETNIŠTVO	3	8	1	12	600,0	96,0	65	590,9	5,4	5,4
MINERALKA	3	—	—	3	100,0	60,0	14	18,2	4,7	4,7
PRODAJA	2	10	—	12	109,1	47,2	114	85,1	9,5	9,5
SKUPNE DEJAV.	—	—	1	1	100,0	5,5	17	130,8	17,0	17,0
SKUPAJ:	45	90	19	154	102,7	66,5	1728	64,9	11,2	11,2

Skoraj vse poškodbe so bile lažje. Tri so bile nekoliko težje, vendar tudi te niso povzročile invalidnosti. Za posledicami ene od poškodb pa je delavec umrl. Življenje je izgubil po prometni nesreči, ki se mu je pripetila na poti z dela.

Število poškodb pri delu, na poti na delo in z dela se je povečalo v Tapetništvu, Žagalnici, Masivi in v Prodaji. To pa ni zaskrbljujoče, saj so bile poškodbe v teh temeljnih organizacijah v povprečju najlažje.

V drugih temeljnih organizacijah se je število poškodb zmanjšalo ali ostalo na enaki ravni kot prejšnje leto. Povprečna odsotnost z dela na poškodbo je bila največja v Žagalnici, razmeroma visoka pa še v Tapetništvu in v Iverki.

Največ nezgod, kar 62 odstotkov, se je pripetilo pri manj nevarnih delih, kot so posamezna ročna dela, dela z ročnim orodjem, notranji transport in gibanje ljudi pri delu (padci na tovarniškem območju in podobno). Pri delu z rezkalnimi stroji je bilo 3,9 odstotka vseh poškodb, pri delu z žagami vseh vrst, ki štejejo za najnevarnejše pa 13 odstotkov.

V. Žnidaršič

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1985/86

Vzgojnoizobraževalni program	Stopnja zahtevnosti	Pohišstvo	Jelka	Tapetništvo	Iverka	Mineralka	Masiva	Gaber	Žagalnica	Prodaja	Skupne dejavnosti	Skupaj
obdelovalec lesa	II.	5	3	1	—	—	3	2	2	—	—	16
lesar šir. profila	IV.	15	5	—	1	—	7	4	4	2	—	38
lesar tapetnik	IV.	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
obdelovalec kovin	IV.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
vzdrževalec vozil	IV.	3	1	—	3	2	—	—	—	—	—	9
in strojev	IV.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
elektrikar energetik	IV.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
kuhar	IV.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
lesar tehnik	V.	2	1	1	1	—	1	1	1	—	—	7
strojni tehnik	V.	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	4
SKUPAJ												79
dipl. inž. lesarstva	VII.	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2
dipl. inž. stroj.	VII.	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4
dipl. inž. računal.	VII.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
dipl. ekonomist za komerc. dejavnost	VII.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
SKUPAJ												14

Zaradi boljše obveščenosti objavljamo razpis štipendij za šolsko leto 1985/86, kakor so ga oblikovale temeljne organizacije Bresta. Skupen razpis štipendij za vso republiko bo objavila skupnost za zaposlovanje v posebni prilogi DELA, kjer bodo objavljeni roki in ostala navodila o oddaji vlog za kadrovske štipendije.

Še enkrat o pripravništvu

V tem času je za nami večina pripravniških izpitov, zato je prav, da tudi o tej dejavnosti kaj povemo.

Namen pripravništva je, da se pripravnik po določenem programu in načrtu pod strokovnim vodstvom seznanja in vpelje v delovno okolje in usposobi za neposredno delo v poklicu oziroma stroki, za katero se glede na svojo strokovno izobrazbo pripravljata ter pridobiva delovne izkušnje za samostojno delo.

Tako je zapisano v 46. členu samoupravnega sporazuma o izobraževanju. V tem stavku so tako našteje bistvene sestavine in potek pripravništva.

Z uvedbo usmerjenega izobraževanja se je pripravništvo razširilo na vse učence, ki so uspešno končali vzgojno izobraževalne programe druge, tretje in četrte stopnje zahtevnosti. Pripravniki so pomeni dokončanje vzgojno izobraževalnega programa in je neločljiva sestavina vzgojno izobraževalnega procesa.

Večina pripravnikov se je zaposlovala po končani šoli od julija do septembra prejšnje leto.

S četrto stopnjo zahtevnosti je pričelo opravljati pripravništvo 12 lesarjev širokega profila, dva lesarja tapetnika, trije elektriki-energetiki, dva kovinarja; s peto stopnjo dva upravno administrativna tehnika, trije ekonomski tehniki, štiri elektrotehniki, dva lesna tehnika, oblikovalni tehniki; s šesto stopnjo en ekonomist; s sedmo diplomirani ekonomist, dva diplomirana inženirja lesarstva, diplomirani inženir kemijske tehnologije, diplomantni organizator dela in profesor telesne vzgoje. Skupaj kar 38 pripravnikov.

Osnovna razporeditev pripravnikov po temeljnih organizacijah je bila opravljena že v decembru 1983. leta, popravljena pa v maju. Še pred prihodom pripravnikov so bili poiskani mentorji, za katere je bil organiziran seminar.

V začetku januarja smo organizirali seminarja iz splošnega dela pripravniškega programa posebej za pripravnike s IV. stopnjo ter za V. do VII. stopnjo. Po tednu dni je sledil pismeni izpit. Kar polovica pripravnikov je morala izpit ponavljati.

Posebni del pripravniškega programa so pripravniki opravljali na delu oziroma z delom pod vodstvom mentorjev. V kadroviski službi smo posebej namenili pozornost pripravnikom s četrto stopnjo zahtevnosti, se pravi lesarjem širokega profila, ki so bili razporejeni po trije v ŽAGALNI-

CO in GABER, dva v MASIVO in štiri v POHIŠTVO. Že med izvajanjem pripravništva smo ugotovili, da poteka pripravništvo v obeh temeljnih organizacijah v Loški dolini kar dobro, celo bolje kot so bili dani napotki na seminarju. Slabo pa je potekalo pripravništvo v POHIŠTVO. Tam smo ugotovili naslednje pomanjkljivosti:

Pripravniki so bili razporejeni v drugo izmeno kot je bil razporejen mentor, tako da se mentor in pripravnik sploh nista poznala. Seveda smo vodstvo temeljne organizacije na nepravilnost takoj opozorili, vendar do rešitve ni prišlo. Najbolj je bil razburjen mentor, ki bi rad opravil svoje delo, pa mu to ni bilo dano. Pripravniki so opravljali vse preveč enostavna dela z zahtevnostjo druge stopnje ali celo prve. Na delih, kjer se zahteva četrta stopnja, pa se ni nihče usposabljal. O teh pomanjkljivostih je razpravljal Brestov svet za kadre, ki je sprejel sklep, da se ugotovljene pomanjkljivosti takoj odpravijo. Rezultata pa žal ni bilo.

Vse dobre in slabe strani so se pokazale na izpitih iz posebnega dela. V Žagalnici so pripravniki po posebnem načrtu izdelali stol in ga tudi površinsko obdelali. V Gabru so pripravniki na prosto soboto, ko so bili stroji prosti, pred komisijo samostojno izdelali omarico po posebnem načrtu. Za oba izdelka lahko rečemo, da sta bila izdelana kvalitetno in zares predstavljata delo lesarjev širokega profila.

Poleg praktičnega dela izpita je sledil še teoretični del, ki je vseboval poznavanje tehnoloških po-

stopkov, materiala in drugo znanje, ki se uporablja v temeljni organizaciji.

Zataknilo se je v POHIŠTVO, kjer predsednik komisije sploh ni hotel pričeti z izpiti, ker pripravniški program ni bil izpeljan. Šele, ko smo skupaj ugotovili, da pripravniki za to niso bili krivi, je komisija pričela z izpiti, seveda z znatno znižani merili.

Tudi v MASIVI se je pripravništvo izvajalo na delih, kjer se zahteva tretja oziroma druga stopnja zahtevnosti. V TAPETNIŠT-VU sta pripravniki na izpitu pokazali solidno praktično in nekoliko slabše teoretično znanje. Bojan Kandare, ki je bil obema pripravnicoma mentor, in jih je ves čas šolanja vodil pri proizvodnem delu, praktičnem pouku in počitniški praksi, je na zaključku ugotovil, koliko dela je bilo vloženega in uspeh ni izostal.

Kaj lahko zaključim? Ali smo ob takšnem stanju lahko zadovoljni, ali ne? Predvsem nas je presenetilo spoznanje, kako globoko nekateri nasprotujejo takšnemu izobraževanju, čeprav tega nikoli ne rečejo. Takšna stališča so zlezla pod kožo tudi nekaterim »strokovnim« delavcem, ki ljubo-sumno skrivajo svoje znanje (ne-znanje) in ga za nobeno ceno nečijo prenesti na mlajši rod s stališča: kakor sem se moral jaz učiti v fabriki, naj se uči še mladina, saj je hodila v šolo in naj dokaže svoje znanje.

Šele sedaj razumem trditve, ki sem jo zasledil v literaturi: ne-kvalificirani reproducirajo nekvalificirane. Koliko časa še?

F. Turšič

Podaljšanje samoprispevka?

Konec junija letos se bo iztek drugi samoprispevek za izgradnjo šolskih objektov, telovadnic in vrtcev v naši občini. Kljub veliki obremenitvi pa vsa zbrana sredstva iz samoprispevka občanov in iz prispevkov gospodarstva ne zadoščajo za izpolnitev celotnega programa.

Poleg vseh podražitev in ob hitri rasti cen materiala in gradbenih del, pa tudi ob premalo realnih finančnih ocenah pri pripravljanju programa, je potrebno upoštevati še posebej tudi to, da so se gospodarske razmere v teh petih letih bistveno spremenile (zaostreni pogoji za gospodarjenje, visoka inflacija, padanje realnih osebnih dohodkov, omejevanje sredstev za vse vrste porabe in tako naprej). Zato so bili tudi viri sredstev za izgradnjo predvidenega programa na videz sicer bistveno višji, v resnici pa manjši, kar zadeva sredstva iz samoprispevka občanov (zaradi padca realnih osebnih dohodkov), pa tudi sredstva iz gospodarstva.

Da bi naloge iz sprejetega programa o izgradnji šolskih objektov, telovadnic in vrtcev izpolnili, je bila v občinskih organih družbenopolitičnih organizacij sprejeta pobuda, da se prične s politično akcijo za podaljšanje samoprispevka.

Zato je predsedstvo občinske konference SZDL ob koncu januarja imenovalo poseben pripravljalni odbor, ki je potem v februarju pričel s svojim delom.

O tem, ali se razpiše referendum za podaljšanje samoprispevka, bo odločala občinska skupščina (predvidoma ob koncu marca ali v začetku aprila).

Do takrat je potrebno v okviru pripravljalnega odbora, pa tudi v organih družbeno političnih organizacij in interesnih skupnosti ter v krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah razčistiti predlog programa prihodnje izgradnje objektov s finančno konstrukcijo in predlogom o višini prispevne stopnje samoprispevka, kdo bi ga plačeval ozi-

ma kdo bi bil oproščen, pa še marsikaj.

Naj omenim nekaj okvirnih usmeritev, ki naj nas vodijo pri teh pripravah.

Pri določanju predloga o višini prispevne stopnje in pri predlogu programa izgradnje objektov je treba upoštevati sedanje gospodarske in družbene razmere, padanje življenjskega standarda, prizadevanja za uresničevanje gospodarske stabilizacije in drugo.

V okviru predvidene višine zbranih sredstev bi morali določiti stvarni program izgradnje objektov. V ta program ne bi smeli vnašati novih potreb in želja, ki jih potem spet ne bi mogli uresničiti, pač pa nasprotno: tiste stvari (objekte) ki so bili predvideni v sedanjem programu izpred pet let je potrebno temeljito pretehtati glede na stvarne potrebe in možnosti, oceniti gibanje števila otrok, stabilizacijska prizadevanja in drugo. Skratka, razpravljati moramo o racionalizaciji programa.

Programa torej ne bi smel širiti z novimi potrebami in željami, pač pa si prizadevati, da v racionalni obliki dogradimo tisto, česar ni bilo mogoče izpolniti s sedanjim samoprispevkom, ki se bo iztekel čez nekaj mesecev. Okvirno so to naslednje zadeve:

— izgradnja novega vrtca v Starem trgu,

— uresničitev programa v zvezi s šolo v Grahovem z bolj racionalno inštalacijo,

— dokončanje še neuresničene dela programa pri šoli na Rakeku.

Poudarjam, da je to le okvir, o končni opredelitvi predloga programa bo mogoče pisati potem, ko bo na podlagi razprav in razčiščevanj ta predlog pripravljen.

J. Frank

V februarju je v našem salonu pohištva razstavljal Marijo L. Vilhar. Na sliki: ob otvoritvi je sodeloval tudi znani slovenski basist Ladko Korošec

Program izgradnje moramo uresničiti!

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM GRADBENEGA ODBORA ZA IZGRADNJO ŠOLSKIH OBJEKTOV, TELOVADNIC IN VRTCEV IZ SAMOPRISPEVKA SLAVKOM TORNICEM

Izteka se drugi samoprispevek za izgradnjo učno vzgojnih objektov v naši občini. Ker sprejeti program, s katerim bi to področje rešili za daljše obdobje, ni bil v celoti izpeljan, se je oblikoval predlog za nov referendum o podaljšanju samoprispevka. O teh in drugih zadevah smo se pogovarjali s predsednikom gradbenega odbora Slavkom Tornicem.

— Zakaj se je oblikoval predlog za podaljšanje samoprispevka?

V letu 1975 smo se odločili, da na osnovi samoprispevka in drugih virov financiranja našim otrokom zgradimo sodobne objekte in ustvarimo šolstvu v vseh krajevnih skupnostih osnovne pogoje za normalno pedagoško delo. Do leta 1980 smo rešili vprašanje objektov v Cerknici in skoraj v celoti v Novi vasi, drugod pa še ne.

Zato smo leta 1980 izglasovali nov samoprispevek s precej napetim programom, ki ga tudi nismo v celoti uresnili.

Temu je botrovala vrsta objektivnih razlogov: pri sestavljanju programa smo se ušli pri podatkih in ocenah o rasti števila otrok, saj nataliteta upada; tedaj nihče ni pričakoval tako velikih letnih inflacijskih stopenj, kar nam je podrla finančno konstrukcijo; padanje realne vrednosti osebnih dohodkov v primerjavi z rastjo cen (nad 60 odstotkov); dotok sredstev iz 0,6 odstotka iz dohodka v gospodarstvu ni bil reden — dostikrat je bilo plačevano za nazaj z manj kvalitetnim dinarjem; zaradi razbremenjevanja gospodarstva je bil v letu 1984 ta vir sredstev ukinjen; v predračunskih sredstvih nista bili upoštevani nabava opreme in ureditev okolice objektov. Tako torej ni bilo moč izpolniti celotnega programa, katerega del ostaja še za naprej.

— Kljub temu pa je bilo v tem petletnem obdobju vendarle precej narejenega?

V tem času je bilo zbranih okrog 20 milijard starih dinarjev, od tega približno tri četrtine iz bruto osebnih dohodkov občanov.

S temi sredstvi smo dokončali šolo v Babnem polju (410 milijonov), dokončali investicijo v Novi vasi (822 milijonov) in izgradnjo vrtca v Cerknici (300 milijonov). H koncu gre prva faza izgradnje šole na Rakeku; otvoritev naj bi bila 27. aprila. Tja smo vložili do sedaj 9 milijard 200 milijonov starih dinarjev; z njimi smo poleg plačila investicijskega elaborata zgradili dva glavna objekta —

prostore za predmetno stopnjo in skupne prostore. Za dokončanje tega dela investicije (oprema, ureditev okolice) bodo potrebne še 4 milijarde.

Pričeli smo tudi z deli v Begunjah, kjer smo se dogovorili za racionaliziran program v okviru resničnih potreb in možnosti; za izdelavo tehnične dokumentacije in za zemeljska dela je bilo porabljenih 4,6 milijarde dinarjev.

Preostala sredstva smo vložili v izdelavo projektov, za opremo, plačila anuitet ter za bančne in druge stroške.

— S kakšnimi težavami se je pri svojem delu srečeval gradbeni odbor?

Sedanji gradbeni odbor je skupščina občine imenovala 10. marca 1983. Tako se je odbor znašel pred še nedokončanimi naložbami in pred začetkom novih iz programa (Rakek, Begunje).

Za Rakek je bila dokumentacija že pripravljena in smo morali zadevo le izpeljati, kar pa pri dva do trikratnih podražitvah ni bilo lahko. Potrebne so bile nove finančne konstrukcije, izpeljati je bilo treba zahtevne procedure za pridobitev najrazličnejših dovoljenj in še marsikaj, kar ob volonterskem delu vsekakor ni bilo lahko.

Odbor šteje 15 članov in je imel doslej 11 sej; delovali sta v glavnem finančna in operativno-građbena komisija, medtem ko je informativna odpovedala. Odbor je sicer o delu poročal skupščini občine, širša javnost pa je bila premalo obveščena. Sicer pa je poglavito breme dela padlo na ramena treh, štirih članov odbora, kar je bila velika dodatna obremenitev — ob rednem delu in družbenopolitični dejavnosti. Kljub temu je delo teklo normalno in pravočasno, sredstva so se obračala spriti in tudi vsa izvedbena dela so bila opravljena v rokih.

— Kaj bi rekli pred predvidenim podaljšanjem samoprispevka?

Mislím, da je v interesu vseh občanov, da dogovorjeni in sprejeti program, prilagojen sedanjim razmeram in možnostim, izpeljemo do konca.

Pripravil B. Levec

Delo mladih v Jelki

Po večletnem premoru in nedelavnosti je v naši temeljni organizaciji mladinsko delo zopet zaživelo. Na programsko-volilni konferenci, ki je bila v novembru, smo se dogovorili, kaj naj bi delali. Izvoljeno je bilo novo vodstvo, ki je že do sedaj pokazalo voljo do preobrazbe in bolj razgibanega življenja med mladino. Že na drugem sestanku, ki je bil v januarju, smo si zastavili obširen program našega dela in upamo, da bomo zastavljene naloge tudi uspešno izpeljali.

Dogovorili smo se, da bomo poleg kulturnih in športnih prireditvev več pozornosti posvetili delovnim akcijam. Z njimi naj bi uredili in očistili delovne prostore, pa tudi okolico tovarniških stavb.

Naloge, ki smo si jih zastavili, smo začeli kmalu tudi izpolnjevati, saj smo že v januarju organizirali prostovoljno delovno akcijo: čiščenje notranjih prostorov tovarne. Udeležba je bila zelo dobra, saj se nas je zbralo kar 17 mladincev.

Veseli smo, da nam je ta akcija v celoti uspela, saj nam bo to vodilo tudi za prihodnje delo.

L. Stritof

KULTURNI PRAZNIK v Cerknici...

Slovenski kulturni praznik smo v Cerknici slovesno počastili z otvoritvijo nove čitalnice. Prireditelj je bila 8. februarja. Že pred kulturnim programom se je zbralo lepo število predvsem stalnih obiskovalcev knjižnice, ki so si z zanimanjem ogledali prostor ter bogastvo knjig in časopisov v njem.

O pomembnih tvorcih slovenske kulture v preteklosti in o pomenu kulturnih dobrin vseh vrst v različnih obdobjih je spregovoril predsednik občinske kulturne skupnosti Franc Ješenik. Kulturni program so nadaljevali moški pevski zbor Tabor, člani dramske skupine iz Cerknice, otroci cerkniške osnovne šole in harmonikarski kvartet glasbene šole Fran Gerbič. V programu so nam nastopajoči osvežili spomin na velike slovenske literarne može Prešerna, Cankarja, Vrance ter nam predstavili pomembnost knjige in kako je »uporabljamo«.

Prisotni smo seznanili s pomembnostjo čitalnice in se zahvalili vsem, ki so pomagali urediti prostore, ki bodo služili bralcem in nudili prijetno okolje ob kulturnih prireditvah. Veliko posluha za naše prošnje so imeli Brest-Tozd Pohištvo in Masiva, Novolit, Avtomontaža, Gradišče, Krajevna skupnost Cerknica, člani osnovne organizacije sindikata SIS Cerknica, Ludvik Jerman, Milan Rot in še precej drugih.

Nad petdeset obiskovalcev je bilo zadovoljnih. Bili so si edini, da je prostor dovolj »kul-

turno« urejen in odhajali so z upanjem, da se bo v njem večkrat kaj dogajalo. Začetki so dobri.

Že naslednjega dne so nam prijetne trenutke pripravili člani notranjskega študentskega kluba z recitalom svojih pesniških stvaritev in s petjem slovenskih narodnih pesmi ob glas-

beni spremljavi. Predstavili so se nam z lepega kulturnega zornega kota, saj jih sicer vsi poznamo s srečanjem na ulici in tudi z bolj strokovnih prireditelj, ki jih večkrat pripravljajo.

Obisk je bil lep, precej pa je bilo na obeh večerih istih obrazov. Kljub dobri obveščenosti prek plakatov in osebnih vabil pa smo vendar pogrešali prisotnost ljudi iz organov naše družbenopolitične skupnosti. Lahko se z zaskrbljenostjo vprašamo, ali potrebuje kulturo res samo učenec osnovne šole, dijak, študent, delavec za strojem, kmet in ne tudi vodilni delavec gospodarstva, občine, politike. Prav bi bilo, da bi se tudi ti odzvali vabilu in v kar velikem številu ob izmeni šihla prišli pogledat razstavljene umetnine.

Učenci so pa vse dopolne pod vodstvom svojih novih učiteljev pridno slikali, risali, sestavljali mozaik in kiparili. Spoprijeli so se z zelo raznovrstnimi tehnikami likovnega oblikovanja in napravili nekaj prav zanimivih in lepih izdelkov, katerih nekateri že visijo v Mali galeriji Aljoševih pionirjev ob vhodu v šolo, drugi pa še čakajo, da jim pri rednih urah likovne vzgoje dajo učenci dokončno obliko.

H. Mele

Z otvoritve čitalnice v cerkniški knjižnici

tako njihov likovni učitelj in domačin.

Slikarji in kiparji so po dogovoru s seboj prinesli po nekaj svojih del, katera smo na priložnostni razstavi postavili na ogled učencem in delavcem Novolita in Kovinoplastike. Ti so se odzvali vabilu in v kar velikem številu ob izmeni šihla prišli pogledat razstavljene umetnine.

Učenci so pa vse dopolne pod vodstvom svojih novih učiteljev pridno slikali, risali, sestavljali mozaik in kiparili. Spoprijeli so se z zelo raznovrstnimi tehnikami likovnega oblikovanja in napravili nekaj prav zanimivih in lepih izdelkov, katerih nekateri že visijo v Mali galeriji Aljoševih pionirjev ob vhodu v šolo, drugi pa še čakajo, da jim pri rednih urah likovne vzgoje dajo učenci dokončno obliko.

Umetniki so bili zadovoljni s takšnim načinom delovnega praznovanja in, kar je najpomembnejše: učenci so bili navdušeni, ker jim ni bilo treba »pridno sedeti« na standardni proslavi in gledati, kako se njihovi sošolci tresejo od treme in v strahu, da se bodo ob recitiranju Prešernove Zdravljice ali Zelezne ceste — zmotili.

Naši umetniki so to pot dokazali, da niso prav nič odmaknjeni od siceršnjega prizadevanja vseh naših »navadnih« ljudi, da niso nobena posebna elita, kar bi tu pa tam kdo rad dokazal. Delavci so, ki svojega talenta prav nič ljubosumno ne skrivajo, ki so veseli, če jim ponudimo priložnost, da naredijo ljudem — posebno pa otrokom — lep dan.

J. Praprotnik

Nova seja butalske skupščine

V okviru pustnih praznovanj je bila tudi letos seja butalske skupščine, ki jo je za program svojih razvedrilnih oddaj posnel tudi ljubljanski radio in jo predvajal naslednjega dne.

Naj kar v prvi sapi povemo, da je bila seja v primerjavi z lansko mnogo bolj tekoča, strnjena in zaokrožena, čeprav tudi tokrat ni šlo brez vsebinskih slabosti. Takšna oblika nudi veliko možnosti zlasti številnim besednim bodicam in zakaj torej pogrevati lansko uspelo idejo »o lajanju psov«, čeprav je dosti drugih stvari iz našega življenja na voljo?

Razen teh nekaj pomislekov pa gre vsem sestavljalcem in izvajalcem samo priznanje. Režijsko je bila izvedba tekoča in spretno vodena, v pravšnjem ritmu in s posluhom za pravo razmerje med govorjenim in petim delom. Igralci, člani cerkniškega kulturnega društva (med njimi velja poudariti župana — Franca Dolničarja), so delovali kot ubrana profesionalna skupina, posebno osvežitev pa je predstavljal pevski oktet.

Menda so si bili butalski poslušalci — še nikoli se jih na takš-

Kljub temu pa se je iz tega izoblikovalo kar precej osti zoper slabosti v delovanju delegatskega sistema, vendar precej splošnih in tudi že »pogretilih«.

Mimo nekaterih uspešnih in duhovitih domislic v zapetih čestitkah in domiselne podelitve butalskih priznanj je bil drugi del posvečen šolstvu (zakaj prav temu področju?). In ob tem se zdi edini režijski spodrseljaj: zakaj se je seja spremenila v šolski pouk (tudi če je v tem kaj simbolike, je le-ta posiljena)?

nih ali podobnih prireditvah ni zbralo toliko — edini, da morajo seja butalske skupščine postati redne in tradicionalne. V sedanjih težavnejših gospodarskih razmerah sta namreč smeh in razvedrilo še bolj zaželena gosta.

In še pohvala »od zunaj«: urednik radia Vili Vodopivec je menil, da bi le malo slovenskih krajev moglo pripraviti tako duhovito, razgibano in uspešno razvedrilno prireditev.

B. Levec

... in na Blokah

Letošnji kulturni praznik smo v šoli na Blokah proslavili drugače kot smo vajeni.

Izhajali smo iz mnenja, da je slovenska kultura izredno bogat in raznovrsten pojem, da je naša kultura pravzaprav vse tisto najlepše in najvrednejše, kar je naš narod skozi zgodovino ustvaril in s čimer nenehno dokazuje svojo istovetnost, svojo drugačnost od vseh drugih narodov in tudi svoj ustvarjalni prispevek kulturi Evrope in ostalega sveta.

Prešeren s tem, ko smo se odločili za drugačno praznovanje, brez recitiranja in prepevanja njegovih pesmi, ni nič manjši; nasprotno: iz simbola slovenskega leposlovja prerašča v naši zavesti v simbol slovenske kulturnosti sploh, v simbol slovenstva v najširšem smislu.

Navadno šole za ta dan pripravljajo proslave in teh so učenci in učitelji že rahlo naveličani. Kvečjemu še povabijo medse kakoga pisatelja ali pesnika, kot da so res samo ti (čeprav lahko celo slabi) nosilci ali predstavniki vsega kulturnega med nami.

Pri nas smo se letos odločili za likovni kulturni dan. Cerknica se premalo zaveda, da je na tem področju umetnosti svojevrsten pojav. Prav nič težko nam ni bilo na pamet naštetih osem akademskih slikarjev in kiparjev, naših gorah listov, ki delajo tu ali pa so si poiskali kruha v Ljubljani. Pa to sploh še niso vsi, ki se v tej občini ukvarjajo s to zvrstjo umetnosti.

Povabili smo jih torej osem — sedem jih je prišlo. Edino Manček se je opravičil, ker je isti dan podobno dolžnost opravljal na neki drugi šoli. Naši učenci so tako tistega dne spoznali Mileno Branisljevo, Mileno Usenikovo, Stano Slugovo-Pudobsko, Tomaža Perka, Milana Rota in Bojana Klančarja. Božo Strman je pa že

Letni obračun dela

LETNA SEJA OBČINSKE ORGANIZACIJE ZVEZE SINDIKATOV

Oceno o delovanju občinske sindikalne organizacije smo letos pripravili nekoliko prej kot običajno. To je tudi v skladu s rokovnikom, ki ga je sprejel republiški svet sindikatov. To spremembo narekuje kongres zveze sindikatov Slovenije, ki bo prihodnje leto v marcu.

Glede na izredno zaostrene razmere, s katerimi se ubada naše gospodarstvo, lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da v letu 1984 v naši občini nismo imeli izgubaša. Z rdečimi številkami se tako, kot je bilo tudi načrtovano, še vedno ukvarjajo le v TOZD Trgovina Rakek. Vendar je ta primanjkljaj že poprej solidarnostno zapolnjen na ravni delovne organizacije Nanos in SOZD Mercator.

Seveda ugotovitev, da nimamo izgubašev, ne daje prave slike, kajti dejstvo je, da v naši občini proizvod pada že tretje leto zapored in da imamo vrsto temeljnih organizacij združenega dela, ki so poslovno leto zaključile s pozitivno ničlo. To pa prav gotovo ne kaže na skorajšnje izboljšanje oziroma približevanje rezultatom gospodarjenja v republiškem povprečju.

Ugotovljeno je tudi, da zaostajamo za republiškimi povprečjem tudi pri osebnih dohodkih. Zlasti nizke osebne dohodke so prejemale delavci v TOZD Trgovina in na Brestu. Prav na Brestu pa imajo izredno dobre rezultate v izvozu. Za tista okolja, kjer delavci prejema nizke osebne dohodke, ugotavljamo, da leti že predstavljajo oviro za doseganje večje produktivnosti in oviro v razvoju samoupravljanja. Če želimo zaustaviti še nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov in življenjskega standarda, moramo preseči z resolucijo začrtano rast družbenega proizvoda in zniževati stroške poslovanja. To je potrebno doseči v sleherni organizaciji združenega dela, zlasti pa v tistih, ki so preteklo leto poslovale na robu rentabilnosti.

Da bi dosegli želene rezultate, je potrebno vložiti velika prizadevanja v pogoje za ustvarjanje dohodka, pri tem pa ima sindikat veliko odgovornost. Vendar smo na letni seji v oceni delovanja osnovnih organizacij, pa tudi de-

lovanja organov občinskega sveta ugotovili, da z učinkovitostjo le-teh ne moremo biti zadovoljni, zlasti ne, ko gre za skupno dogovorjene dejavnosti in ko gre za pravočasno reševanje neposrednih vprašanj in pojavov.

Brezposelnost v naši občini še vedno ne predstavlja večjega problema, saj se število nezaposlenih že nekaj let giblje med 60 in 70 iskalci zaposlitve. Pri tem gre predvsem za strukturno brezposelnost, saj imamo v naši občini še vedno suficitarne poklice, in sicer v prodajalcih, zdravstvenih delavcih, elektrikiarjih, oblikovalcih in pedagoških delavcih.

V razvoju inovativne dejavnosti, zlasti v gospodarstvu, smo dosegli vidne rezultate. Ti se kažejo predvsem v Novolitu, Kovinoplastiki in Brestu, kjer je zabeleženih največ inovacij. Z razpisom »inovatorja leta« ter z različnimi oblikami širjenja te dejavnosti želimo doseči še večje rezultate, predvsem v tistih kolektivih, ki temu do sedaj niso posvetili dovolj pozornosti.

Iz razprave delegatov in akcijskega programa občinskega sindikalnega sveta pa lahko zaključujemo, da bo letošnje delovanje sindikata usmerjeno predvsem na naslednja področja:

— nadaljnja krepitev samoupravljanja in dograjevanje samoupravne organiziranosti v pogojih gospodarske stabilizacije;

— prizadevanja za doseganje takšnih gospodarskih rezultatov, ki bodo preprečili nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov in standarda; pri tem bo potrebno poudariti tudi najugodnejše razmerje med delovnim in obratovalnim časom za čimvečjo izrabo proizvodnih sredstev;

— uresničevanje socialno varstvenih pravic po samoupravnem sporazumu, ki prične veljati s 1. majem 1985.

F. Urbas

Iz drugih lesarskih kolektivov

V JAVORJEVI temeljni organizaciji Oles v Postojni so lani naredili 257.000 kvadratnih metrov opaznih plošč. Od tega so jih prodali na tuje, predvsem v Švico in Italijo, nekaj manj kot 70 odstotkov. Za letošnje leto so si postavili še pogumnejše naloge: načrtujejo proizvodnjo 280.000 kvadratnih metrov plošč, prodaja na zahtevno konvertibilno tržišče pa naj bi dosegla že 80 odstotkov celotne proizvodnje.

OPREMA Izola izdeluje okrasne lesene letvice in opremo za hotele. Lani so z opremljanjem hotelov, predvsem v Libiji in na Bližnjem vzhodu, zaslužili okrog 75 milijonov deviznih dinarjev. Lani so začeli proizvajati tudi vrata. Za novomeški Novolet in IMV ter cerkniški Brest so lani izdelali za 120 milijonov dinarjev različnih vrat, letos pa predvidevajo z novim programom zaslužiti še znatno več.

MEBLO se je odločil za nov razvojno naložbeni program — za proizvodnjo masivnega pohištva z novo tehnologijo in spremljeno organizacijo dela v pohištvenih temeljnih organizacijah. Proizvodnja je namenjena predvsem za konvertibilni izvoz. Naložba obsega nakup nove opreme, manjša gradbena dela in energetiko, veljala pa naj bi približno milijardo dinarjev. Potrebno pa bo še pridobiti mednarodno posojilo, ki naj bi znašalo milijon dolarjev.

LIKO je v glavnem izpolnil naložbene načrte za iztekaajoče se srednjeročno obdobje, razen dveh, pri katerih je prišlo do sprememb v programskih usmeritvah — pri proizvodnji računalniških sklopov in proizvodnji žičnic. Proizvodnja žičnic so preusmerili v proizvodnjo lesno obdelovalnih strojev. Tako bodo letos le dokončali nekatere že začete naložbe in nabavili nekaj nove opreme. Načrtujejo pa že ne-

katere nove večje naložbe v posodobitev proizvodnje za izvoz. Znano je, da je LIKO že doslej eden največjih izvoznikov v slovenski lesni industriji.

LESNA bo tudi letos nadaljevala z izgradnjo celovitega informacijskega sistema, ki so ga zasnovali v okviru projekta DELTA. Posebno pozornost bodo posvetili projektu za delovno in tehnično dokumentacijo ter sprotne spremeljani zalogo gotovih izdelkov, surovin in repromaterialov. Izpolnili bodo tudi program materialnega poslovanja in nadaljevali z opremljanjem temeljnih organizacij s terminali.

V **STOLU** so po dogovoru z Lesnino na praktičnem in strokovnem izobraževanju lesni strokovnjaki iz Kitajske. Usposabljanje se na najrazličnejših delovnih mestih za zahtevna opravila v novi tovarni stolov, ki jo na Kitajskem gradi Lesnina.

V **SAVINJI** so lani dosegli za nekaj več kot 5 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza in 1,3 milijona dolarjev izvoza na klij-

rinško tržišče. Še vedno je bila večina izvoza doseženega s prodajo žaganega lesa, elementov parketa in furnirja, slabše pa je bilo z izvozom končnih izdelkov, se pravi, pohištva.

INLES je odprl svoj nov prodajni center v Novi Pazovi; staro zgradbo, ki jo je obnovil in preuredil v sodobno prodajno skladišče. Le-to je nekakšno nadomestilo za skladišče v Beogradu, od koder so se morali zaradičasne lokacije izseliti. Ze sedaj v lastni prodaji stavbnega pohištva zavzema to skladišče tretje mesto za skladiščema v Ribnici in Čupriji.

JELOVICA bo letos do poletja zaključila naložbi v tovarno vrat v Starem dvoru in nadomestni objekt v Predvorju. Prizadeva si pridobiti tudi mednarodno posojilo 800.000 dolarjev, ki bi ga v celoti uporabila za nakup tehnološke opreme v proizvodnji montažnih objektov in stavbnega pohištva, s čimer bi si ustvarila možnosti za večji izvoz, zlasti vrat in montažnih objektov.

Novosti v knjižnici

KOCBEK E.: Strah in pogum

S to zbirko novel se zaključuje površno, črno-belo obravnavanje najusodnejšega obdobja v novejši zgodovini Slovencev ter se začneja bolj odprto razkrivanje njihove celovite človeške problematike, saj zajema temeljna vprašanja zgodovinskega osvobodilnega procesa.

DEON M.: Zeleni mladenič pri dvajsetih

Deon na zanimiv način riše usode svojih junakov v okviru francoske zgodovine med drugo vojno. V romanu srečamo zmagovalce in premagane, trgovce in prekupčevalce, umetnike, agente, čudake — in seveda zaljubljenca.

LAWRENCE D. H.: Aronova palica

Roman nas popelje v rudarsko okolje, iz katerega je avtor izšel, in v londonske kulturniške kroge, v katerih se je pozneje gibal. Obe okolji opisuje z ostrino in ironijo. Pisateljeve značilne teme: »boj« med spoloma, razredni boj, homoseksualizem so v romanu zastavljene na intelektualno izjemno privlačni ravni.

WALLACE E.: Grozoviteži, Maščevalec, Ovaduh, Temne sile, Velikonožec

Zbirka kriminalnih zgodb, ki so polne dramatičnih zapletov.

Menda si je ogledalo pustni karneval nad 5000 ljudi. Na sliki: letošnja novost — velikanski zmaj

Letošnji PUST

V tako kratkem času še ni mogoče pregledati podatkov o finan-
cah, obisku, počutju in postrež-
bi med letošnjimi cerkniškimi
pustnimi prireditvami. Zato si za
zdaj samo osvežimo pregled pri-
reditev z nekaj splošnimi ugo-
tovitvami.

Na petek zvečer pred pustno
nedeljo na »butalski skupščini«
med poslušalci ni bilo čemerne-
ga obraza. Dovtipov je bilo do-
volj, sklepani sklepi tehtni in po-
vzeti iz vsakdanjega življenja.
Letos so se še posebej odrezali
pevci, ki so predstavljali poživ-
ljajočo novost. Izvajalci so do-
bili številna priznanja.

Pustna nedelja. Karnevalski
sprevod so poživili gostje iz Po-
stojne, Vrhnike, Podgrada, ljub-
ljanski folkloristi in gosta
Marjana in Boris, pa radijsko
ozvočenje, ki je žal zaradi višje
sile crknilo. Goste iz omenjenih
krajev smo pripeljali v organiza-
ciji našega cerkniškega UNISA.

Bili so navdušeni; še posebno so
bili razpoloženi Skoromati iz
Podgrada. »Tepanji« iz Postojne
so priznali: »Nismo verjeli, da
bo res tako dobro pripravljeno.
Cestitamo vsem in vedno bomo
radi prišli v Cerknico, posebno
na karneval v Butale.« Podobno
so povedali tudi gostje iz ljub-
ljanske smeri.

Enkratni sprejem Cerkničanov
na karnevalu v Postojni, ko smo
jim šli pokazat letošnjo naj, naj,
karnevalsko umetnost — po-
stojnskega zmaja... Sprejeli so
naše zastopstvo kot se za doma-
čina tudi spodobi. Obljube, zlasti
ob spoznavanju, da je treba
takšno dejavnost, ki temelji na
etnografiji, podpreti, so kar de-
ževale. Zlasti one, da je treba
izkoristiti finančne možnosti, ki
jih Postojna ima. Treba jih bo
prijeti in držati za besede, ki
naj dejansko postanejo dejanje
pri »zniževanju Javornikov«.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Roman Gorjan

Rudolf Maister general in pesnik

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Pa preskočimo v leto 1918! Ne-
kdaj mogočna država Avstro-Ogrska
je bila močno načeta. Civilisti in vo-
jaki so gladovali. Zvonovi, ki naj bi
oznanjali mir, so morali v livarne,
kjer so jih prelili v topove; ti pa so
potem uničevali življenja in premo-
ženja nedolžnih ljudi. Neuspehi na
bojiščih so se vrstili. Vojaki so bili
siti vojne, hoteli so domov, bolniš-
nice so bile polne ranjencev. Slo-
venski fantje so se upirali: Juden-
burg, Murrau, Radgona in ob Piavi.
Skoraj tik pred dnevom mrtvih leta
1918 se je avstro-ogrski ječa sesula
in prva svetovna vojna se je konča-
la. Vojništvo je v neredu zapuščalo
fronto, odmetavalo orožje, hitelo do-
mov. Svet se je oddahnil od štirile-
ne more.

Kaj zdaj? Prišel je namreč tisti
trenutek, ki ga je bilo treba pravilno
in hitro izkoristiti. Od ravnanja v teh
dneh je bilo odvisno, kje bodo naše
meje. V Beogradu, v Zagrebu in v
Ljubljani so bili ustanovljeni posebni
narodni sveti, ki so prevzeli vlogo
nekakšne vlade. Marsikje — tudi na
Notranjskem — so bile ustanovljene
narodne straže, ki pa so jih narodni
sveti prepovedali.

Tedaj se je najprej in najbolje zna-
šel takratni major Rudolf Maister.
V meljski vojašnici v Mariboru je
pred zborom visokih častnikov od-
ločno izjavil: »Maribor proglašam za
jugoslovansko posest in prevzemam

v imenu svoje vlade vojaško povelj-
stvo nad mestom in vsem Spodnjim
Štajerskim.« In dalje: »Kdor bi se
na področju moje oblasti upiral mo-
jim poveljem, pride pred moje vojno
sodišče.«

Tako je seveda ukrepal na lastno
pest in na lastno odgovornost. Ta
drzna izjava je osupnila druge oficir-
je, ki so bili v glavnem tujci. Nato
je hitro in preudarno ukrepal ter od-
stranjeval hude ovire in nasprotova-
nja nemškutarjev.

V kratkem času je s pomočjo nje-
mu naklonjenih slovenskih častnikov
zbral borce-prostovoljce, ki so bili
pripravljani še naprej boriti se pod
Maistrovim vodstvom, a tokrat za
pravične meje svobodne Slovenije
v okviru Jugoslavije. Razorožil je
Marburger Schutzwehr (Mariborsko
varnostno stražo) in dosegel, da so
se avstrijske enote umaknile v Gra-
dec. S tem drznim nastopom je bilo
opravljeno prvo zelo važno delo.

Toda Maister in njegovi soborci
(Lavrič, Malgaj, Ude in drugi) so šli
še dalje. Hoteli so osvoboditi tudi
vso slovensko Koroško. Že so pro-
drli precej daleč proti Celovcu in
uspeh njihovega osvoboditja ne le
Dravske, Mežiške in Mislinjske do-
line, marveč tudi doline Roža, Pod-
june, Zilje in Celovca z Gosposvet-
skim poljem bi bil zagotovljen, če bi
od ljubljanskega Narodnega sveta
dobili potrebno podporo. Tako pa je
prišel iz Ljubljane takle ukaz: »Skle-
ne se, da poverjenik za narodno

obrambo ukaže generalu Maistru,
da ne sme dalje prodirati in ga po-
učiti, da nima pravice zahtevati de-
markacijske črte...« In dalje: »Dr.
Pogačnik naj energično dopove ge-
neralu Maistru, da ima izvrševati iz-
ključno vojaška povelja, ki jih dobi
iz Ljubljane, sicer pa nič ukrepati
na lastno pest. Celovec se zaenkrat
ne zasede, ker nam manjka živila, da
bi prehranili ljudstvo...«

Sam Maister je v članku »Prvo po-
glavje koroškega plebiscita«, ki je
izšel v Slovenskem narodu 11. 10.
1922, med drugim zapisal: »Razen
tega so se v Ljubljani bali, kako
prehranjevati Koroško, ako je zase-
dena, dasi so imeli od zanesljivih
oseb poročila, kakšni zakladi hrane
leže tam. Čutil sem, da mi Ljubljana
ni naklonjena, zato tudi negativno
stališče poverjenika za narodno
obrambo nasproti vsem mojim pred-
logom...«

In še dalje je zapisal: »Od pre-
obrata do približno srede decembra
1918 niso imeli koroški Nemci nobe-
ne odporne moči, zato so v tem času
naše najmanjše čete povsod lahko
vkorakale brez vsake praske. Ta si-
tuacija se od naše strani (s strani
Narodnega sveta iz Ljubljane — op.
R. G.) za koroško slovensko ozemlje
ni izkoristila, iz česar sledi že takrat-
na izguba velikomilijonskega voja-
škega materiala in vse poznejše te-
žave in nesreče za slovensko Koro-
ško.«

Nekaj pozneje je bil Maister ime-
novan za predsednika Narodnega
sveta za Koroško, čigar naloga je bi-
la urejanje priprav za plebiscit. Svoj
sedež je imel v Velikovcu. Imel je
dosti dela in še več skrbi. V začetku
je bil poln optimizma, saj je računal
na ugoden izid glasovanja, pozneje,
ko je spoznal, da gre barantanje
med Dunajem, Rimom in zmagoviti-
mi antantnimi silami (Anglija, Fran-
cija, ZDA), pa je postal zaskrbljen
in je začel dvomiti v uspeh.

Zanimiv je dogodek, ki ga je opisal
njegov sin Ing. Borut Maister v
Kmečkem glasu 5. decembra 1968:
»Nekaj dni pred plebiscitom (ta je

bil 10. 10. 1920 — op. R. G.) so oče-
ta poklicali v Beograd, da bi poročal
Pašiću in vojnomu ministru. Sprejel
ga je Pašić in se pogovarjal z njim
o čisto nepomembnih zadevah. Po-
zneje je izvedel, da so Italijani, ki
so vedno in povsod podpirali nem-
ške težnje na Koroškem, zahtevali
odstranitev očeta s plebiscitnega
ozemlja, ker so se bali nemirov ali
oboroženih dejanj. Pa je oče takoj
po plebiscitu dobil iz raznih krajev
Koroške prošnje in pozive za orožje
in za vojaško vodstvo. Očeta je ne-
uspeh na Koroškem močno prizadel
in tega ni mogel nikoli pozabiti.«

Pozneje je napisal pesem

GOSPOSVETSKA STRAŽA

Od Labuda do Baškega jezera
je naša straža stala.
Je včas iz src in včas iz pušk
zapelo
in tam pri Vovbrah, tam ob Krškem
bregu
je v naših vrstah rdeče zacvetelo
zdaj v klasju, zdaj v božičnem snegu
za našo Gospo sveto.

A v letu dvajsetem so nam Gospo
iztrgali z lažjo
in v naših okencih so nageljci
zajokali —
iz novih cvetov pa jim vdarja vera,
da še bo Gospa sveta zvala.

Sredi novembra 1920. leta sta Ita-
lija, kjer se je že porajal fašizem, in
takratna Kraljevina Srbov, Hrvatov
in Slovencev sklenili v Rapallu mirov-
no pogodbo, ki je določila, da pripa-
da Italiji precejšen del našega ozem-
lja (Slovensko Primorje s Trstom in
Gorico, Posočje, Postojna, Istra in
nekaj jadranskih otokov z Zadrom).

Kmalu po tem dogovoru so Mai-
stra imenovali za vodjo razmejiti-
vne komisije, ki je imela svoj sedež
najprej na Bledu, nato v Ljubljani,
pozneje pa v planinskem gradu.
Maister je dosegel, da so morali
Italijani izprazniti nekaj krajev, ki so

jih zasedli že takoj po končani prvi
svetovni vojni (Rakek, Unec, Ivanje
selo, del Planine in Logatec), ni pa
mogel doseči, da bi pripadal Jugosla-
viji naš lepi notranjski biser Rakov
Škocjan. Tod je namreč imel svoje
gozdne posesti še planinski graščak
Windischgrätz, ki je vztrajal na tem,
da gredo njegovi gozdovi pod Italijo.

Oblastniki kraljevine Jugoslavije
so bili Maistru vse prej kot naklon-
jeni. Komaj 49 let starega so ga
skupaj z mnogimi njegovimi sobo-
jevniki, ki so prej služili v nekdanji
Avstriji, ne glede na aktivnost ob
rojstvu Jugoslavije, upokojili. Zani-
mivo je, da tega niso storili z zna-
nim izdajalskim generalom Leonom
Rupnikom. Maistra so sicer obdali
s častmi, odlikovali z visokimi odli-
kovanji, vendar so mu odvzeli obču-
tek moči za novo ustvarjanje in de-
lovanje, s tem pa tudi zaupanje v sa-
mega sebe.

Ne moremo tudi mimo tega, da ne
bi spoznali, kakšne napade je moral
doživljati še po svoji upokojitvi od
Mariborčanov, naklonjenih Nemcem;
takih pa ni bilo malo. Dobival je ce-
lo grozilna pisma. Znano je tudi, ka-
ko so nekateri mariborski meščani
aprila 1941 z navdušenjem sprejeli
nemške čete ob njihovem vdoru v
Slovenijo. Ni brez pomena tudi dej-
stvo, da se je kmalu po zasedbi prav
v Mariboru pojavil nacistični vodja
Hitler, ki je izjavil: »Naredite mi to
deželo spet nemško!«

»Če v onem času ne bilo bi nas,
še večji kos slovenske zemlje bi od-
trgal tuji plaz« (Miha Klinar). Da, če
ne bi general Maister in njegovi
borci in na hitro zbrane narodne
straže s tolikšno zanesenostjo, z ve-
likim pogumom in z nesebičnostjo
šli v boj po končani prvi svetovni
vojni, bi Nemci že tedaj po svojih
načrtih zasedli slovensko ozemlje
vse do Zidanega mosta, do Brežic
in lep kos Gorenjske, medtem ko
bi Italijani postali gospodarji jese-
škega trikotnika in morda vse do
Ljubljane.

(Se bo nadaljevalo)

NAŠE MALO MESTO

Letošnji PUST

(Nadaljevanje z 8. strani)

Tudi pokop Pusta v sredo je seveda minil uspešno in ob novih zamislih.

Ne gre prezreti velike pripravljenosti domačinov za delo, poudariti pa velja tudi sodelovanje delavcev prometne milice iz Postojne ob prevozu zmaja v Postojno in nazaj. Šlo je kot po maslu.

Brez poškodovanih občanov, zgolj s posameznimi glavoboli, rdečih, pa vendarle celih nosov, brez podplutb in z vsemi zobmi v dlesnih, čeprav nekajkrat premrazeni, ob dokaj solidni postrežbi gostincev zlasti v Butalah v nedeljo, pričakujemo končni obračun in oceno letošnjih pustnih prireditev, ki so Cerknico spet na svoj način odprle in predstavile širši Sloveniji.

I. Urbas

Najnovejša raziskava o prihodnosti Cerknškega jezera

Poseg tudi v aktualna gospodarska vprašanja

Karneval so popestrili tudi ŠKOROMATI iz Podgrada

Kotiček za rekreativce

V nekaj prihodnjih številkah želimo v kotičku za rekreativce pripraviti nekaj nasvetov in priporočil, kako si s telesnokulturno dejavnostjo, zdravim načinom življenja obogatimo vsakdan, zadovoljimo svoje potrebe po gibanju, se utrjujemo in varujemo svoje zdravje ter ohranjamo delovno sposobnost.

Poznamo številne rekreativne dejavnosti. Začnimo s časom pri merno in vse bolj priljubljeno hojo in tekem na smučeh.

HOJA IN TEK NA SMUČEH

Hoja in tek na smučeh je najstarejša smučarska zvrst, ki jo je kasneje nekoliko zasenčilo alpsko smučanje, v zadnjih letih pa zopet doživlja pravi razcvet po vsem svetu.

Tudi pri nas že dolgo poznamo smučarje in Notranjci se radi trkam po prsih, da imamo v svojem srcu Bloke — »zibelko smučanja« v srednji Evropi. Bloške smučarje so bile dolga desetletja le praktičen pripomoček za gibanje po globokem snegu in šele mnogo kasneje so postale tudi zanimiv športno rekreativni rekviziti.

Smučarske tradicije Notranjci nismo znali prav izriniti, vendar tako kot drugje tudi pri nas čutimo zagon smučarskega teka v zadnjih letih. Z Bloškimi teki v čast in slavo starodavnemu bloškemu smučanju smo vključeni v pisan koledar vsakoletnih množičnih tekaških prireditev.

Navdušena množica tekačev se večja iz dneva v dan.

Ljudje spoznavajo, da sta hoja in tek na smučeh koristna, poceni in družabna športna rekreativna zvrst, v kateri lahko sodelujejo vsi, od najmlajših do starejših ljudi.

Hoja in tek na smučeh je šport za vzdržljivo mladino, družinski šport in nadvse zdrava oblika gibanja v naravnem, čistem okolju.

Gibanje je izdatno, saj so zaposlene roke in noge ter skoraj vse mišične skupine, kar omogoča dobro prekrvavljenost vsega organizma in višjo raven delovanja srca, ožilja in dihal.

Hoja in tek na smučeh ne zahtevata veliko denarja za opremo. Smučarji si nataknejo ob primerni snežni odeji v neposredni bližini doma in zadostuje že ura ali dve, da se človek nahodi, na teče in preznoji ter doseže blagodejne učinke gibanja v naravi. Hoja in tek na smučeh sta

posebno privlačna tudi zato, ker pri tej dejavnosti skoraj ne poznamo poškodb. Pri smučarjih tekačih so bolj pogosti le žulji na rokah in nogah, kar pa je posledica nepravilne opreme ali neizkušenosti posameznikov, ki marsikdaj pri vadbi pretiravajo, delajo napake in v želji lastnega dokazovanja nepravilno lastni tekmujejo na dolgih progah.

Sedaj pa še nekaj praktičnih nasvetov za začetnike:

— **Izberite ustrezno opremo.**

Tekaško oblačilo naj bo primerno letom in postavi. Enodelni tekaški dres iz finega, tankega materiala naj nosijo vitki, mlajši rekreativci in tekmovalci; pod dresom pa seveda primerno toplo smučarsko perilo. Za starejše, malo bolj obilne, pa so primernejši dvodelni dresi, trenerke ali pa planinske pumparice.

Pokrivalo naj bo iz lahkega prediva, rokavice pa iz usnja in s prsti. Nogavice, dokolenke, naj bodo iz tanjše volne ali frotiraste. Najbolje je obuti dvojne tanjših, da ne bo žuljev.

Čevlji naj bodo polvisoki ali visoki, toplo podloženi s širšim 75 ali 55 milimetrskim podplatom. Nizki, ožji in lahki čevlji so za tekmovalce.

Vezi na smučeh naj ustrezajo širini podaljške podplata na čevljih. Smučarji za hojo in tek delimo v dve vrsti; na tiste, ki imajo narezkan ali ustrezno brušen oprijemalni del drsne ploške in jih ni potrebno mazati, in na one, ki imajo gladko drsno površino in jih moramo pred uporabo mazati.

Začetnikom priporočamo take, ki jih ni potrebno mazati. Tisti, ki imajo namen nastopati tudi na tekmovalnih, pa take, ki jih je potrebno mazati.

Maze so sedaj že dokaj drage, potrebno pa je znati tudi pravilno mazati, za kar morate imeti že izkušnje. Zato ni čudno, da mazanje imenujejo tudi »tekaška umetnost«. Palice izberite tako, da vam bodo segale do podpaduše.

— Ustrezno in primerno opremljeni obiskujte tečaj, ali prosite znanca, ki je več teka na smučeh, naj vas pouči.

— Hoja in tek na smučeh zahteva celoletno pripravo, zato bodite prek vsega leta športno aktivni.

— Pred vadbo se ogrejte s tekom in gimnastičnimi vajami.

— Med tekom izbirajte raznoliko zemljišče s spusti in vzponi; najboljše je menjavati tek in hojo.

— Obremenitev pri vadbi si določite sami na osnovi svojega počutja, razpoloženja in sposobnosti, hkrati pa preverjajte pripravljenost organizma z občasnim merjenjem srčnega utripa.

Posvet z zdravnikom pa zlasti za začetnike in starejše ne bo odveč.

L. Palčič

Streleške novice

OBČNI ZBOR STRELCEV

Streleška družina BREST je imela svoj občni zbor, na katerem so bili tudi sekretar streleške zveze Slovenije, predstavnik delovne organizacije Brest, predstavnik teritorialne obrambe, predstavnik lovske notranjske zveze in sekretar ZTKO Cerknice.

Najprej je bilo na vrsti obsežno poročilo o delu v letu 1984. Sezona je bila zelo uspešna, saj imamo pionirsko državno prvakinja in novo rekorderko ter ekipo pionirk z novim republiškim rekordom z malokalibrsko puško. Da je bil načrt številnih tekmovalnih lahko uresničen, je veliko pripomogla delovna organizacija BREST. Tudi na področju množičnosti je bilo veliko tekmovalcev in usposabljanja zlasti najmlajših, vendar bi bilo stanje še boljše, če bi bili ustrezni prostori tudi v Starem trgu in Rakeku.

Po razpravi so člani društva sprejeli koledar tekmovalni in finančni načrt z željo, da bi jim pri nadaljnjem delu še naprej pomagale delovne organizacije v občini, zlasti v prizadevanjih za izgradnjo malokalibrskega strelišča.

SINDIKALNO TEKMOVANJE

V sodelovanju med občinskim sindikalnim svetom in streleško družino BREST je bilo v februarju organizirano občinsko sindikalno tekmovalno v streljanju z zračno puško.

Tekmovalje je trajalo dva dni, saj je bil odziv velik, zlasti iz organizacij, v katerih imajo razvito rekreacijo. Na tekmovalju je nastopilo 15 moških ekip oziroma 62 posameznikov ter 6 ženskih ekip oziroma 17 posameznic.

Rezultati so iz leta v leto boljše, kar dokazuje, da se vedno več ljudi tudi med letom ukvarja s strelstvom.

REZULTATI:

Ekipno	
Moški	
1. Gozdno gospodarstvo	688
2. Kovinoplastika	684
3. Brest	680
1. Brest I.	449
Ženske	
BREST I.	449

2. Brest II.	409
3. Občinska uprava	380
Posamezno	

	krogov
1. Istenič Marjan (GG)	182
2. Terzič Edo (KPL)	181
3. Vengust Božidar (GG)	176
1. Srnel Marinka (Brest)	154
2. Kraševac Iva (Brest)	148
3. Svet Marija (Brest)	148

OBČINSKA »ZLATA PUŠČICA«

Na občinskem tekmovalju za »zlato puščico« je nastopilo 27 strelcev in strelk. Za to tekmovalje, ki je že trideseto po vrsti, se strelja 60 strelcev za oceno. Prvih osem iz občinskega tekmovalja ima pravico nastopa na regijskem tekmovalju.

Doseženi so bili odlični rezultati, saj je Milan Zalar dosegel 551 krogov od 600 možnih, kar je nov občinski rekord in rekord strelišča. Tako si je kot zmagovalec zaslužil značko »ZLATA PUŠČICA« in postal četrti nosilec tega odličja v občini.

Rezultati:	krogov
1. Zalar Milan	551
2. Mahne Franc	541
3. Jakopin Matjaž	534
4. Kebe Jože	522
5. Terzič Edo	520
6. Kočvar Martina	516
7. Škrlič Janez	515
8. Zidar Martin	513
F. Mahne	

Z občnega zbora streleške družine BREST

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(Iz številke 89 — 28. februar 1975)

REZULTATI GOSPODARJENJA V LETU 1974

Prav gotovo je zadovoljiva rast proizvodnje v pohištvenih tovarnah, zlasti pa pri proizvodnji pohištva, ki temelji na sestavljenem programu Dragica. Postavljeni cilji v letnem planu niso izpolnjeni le v TOZD TP Stari trg, kar je po večini posledica objektivnih težav in je kljub količinski realizaciji vrednostni rezultat nižji. Ta ugotovitev pove, da se je struktura asortimenta po elementih bistveno spremenila. Poleg tega pa tudi spremenjena tehnologija pri proizvodnji nove kuhinje ni omogočila uskladitve proizvodnje. Ugotoviti moramo ugodno rast proizvodnje v Tovarni ivernih plošč, ki je kljub ekonomski in funkcionalni iztrošenosti kapacitet izkoristila razpoložljive možnosti in je rezultat temu ustrezen.

POSILI Z VZHODNIMI DRŽAVAMI

Čeprav imamo z vzhodnimi deželami že več let normalne poslovne odnose, moramo poudariti, da smo ravno za leto 1975 kljub znanim težkim tržnim pogojem in tudi hudi konkurenci uspeli obdržati in celo povečati posle. Predvsem je zelo dobro sprejet program DRAGICA v Madžarski, pa tudi v Vzhodni Nemčiji. Tudi drugi naši izdelki, na primer TANJA, KATARINA, sedežna garnitura SABINA in kuhinja VEGA, so iskani na tržiščih vzhodne Evrope.

ŽIVA DEJAVNOST ZVEZE KOMUNISTOV

Komunisti so se še zlasti zavzeli za povečanje izvoza na vzhodna in zahodna tržišča ter obenem za zmanjšanje uvoza. Tudi Brest mora prispevati svoj delež k izboljšanju zunanje trgovinske bilance ter k razvoju in graditvi domače surovinske baze. Zato se morajo člani zveze komunistov Bresta, ki delajo v različnih organih, zavzemati za izboljšanje pogojev za izvoz predvsem končnih izdelkov, ki so že oplemeniteni, ne pa da izvažamo surovine, ki jih primanjkuje na domačem trgu.

TOALETNI PROGRAM OSVAJA EVROPO

Pred nekaj dnevi smo na pobudo predstavništva Slovenijalesa iz Kopenhag na dosedanjega kupca organizirali razstavo toaletnega programa, kamor smo povabili tudi predstavnike nekaterih velikih blagovnih hiš in magazinov iz vse Evrope. Uspeli so razstave so bili nad pričakovanjem tako ugodni, da bo kopalniški oziroma toaletni program še nekoliko razširjen zapolnil vse kapacitete TLI Stari trg za leto 1975. Če sklenemo pogodbe še z nekaterimi velikimi kupci, ki se razstave iz različnih razlogov niso mogli udeležiti, bo ta posel v celoti zamenjal izpad proizvodnje stolov K-33 in K-36 v Tovarni lesnih izdelkov.

KAJ JE Z NOVIM SAMOPRISPEVKOM?

Že nekaj mesecev pred iztekom dosedanjega samoprispevka — le-ta se je iztekel konec prejšnjega leta — so teklo besede o referendumu za uvedbo novega, s katerim bi poskušali rešiti zaskrbljujoče stanje v občini, kar zadeva učno-vzgojne objekte. Imenovan je bil iniciativni odbor za novi samoprispevek, a odtlej zadeva miruje. Zanimalo nas je, zakaj je temu tako in kaj menijo o samoprispevku odgovorni, pa tudi drugi občani.

NAŠE MALO MESTO

Zaposlene žene našega malega mesta prosijo odgovorne v trgovinah, naj prisluhnejo njihovim željam in prihranijo nekaj kruha, mleka in podobnih zadev za čas, ko se vračajo z dela. Res nima vsaka odraslega otroka, teto, strica ali upokojeno mamo, da bi ji te stvari prinesla že zgodaj jutraj, ko so še na zadolgi. Želja res ni zahtevna. Prisluhnite jim, hvaležne vam bodo, posebno ob petkih in delovnih sobotah.

DOBIMO SE NA BLOŠKIH TEKIH

Prijave prihajajo in pričakovati je precejšen odziv. Proge, ki sploh niso težavne, bodo dobro pripravljene. Propagandno gradivo je pripravljeno. Zdravstvena zaščita je dobro organizirana, prav tako okrepevalne postaje, spominki, uvodna in zaključna slovesnost. To bi bilo telegrafsko poročilo teden dni pred teki.

MLADINA NAJ SE TUDI ZABAVA

Zataknilo se je pri razvedrilu. Komaj smo začeli organizirati plese ob ploščah v Brestovi stari delavski restavraciji, je prišlo do nesoglasij z mladinskim aktivom Brest, ki nam je do sedaj omogočal plese. Sprašujemo se, zakaj, kako je mogoče, da mladinci naših let ne razumejo čisto preproste želje mladega človeka po razvedrilu, plesu? Mar se tako zelo razlikujemo od tistih dvajsetih mladih in Brestovem mladinskem aktivu, ki hočejo odločiti o zabavi vse cerkniške mladine? Mar si želimo res nekaj tako nemočnega?

Filmi v marcu

2. 3. ob 19.00 in 3. 3. ob 16. uri — italijanska komedija GANGSTERJA NEŽNEGA SRCA.
3. 3. in 4. 3. ob 19.30 — ameriška melodrama MOŽ, ŽENA IN OTROK.
7. 3. ob 19.30 — nemški erotični film VROČA DEKLETA.
9. 3. ob 19.30 in 10. 3. ob 16. uri — ameriški zgodovinski film VOJNA ZA OGENJ.
10. 3. in 11. 3. ob 19.30 — ameriški pustolovski film 13 JE SREČNA ŠTEVILKA.
14. 3. ob 19.30 — ameriška drama BREZ ZLOBE.
16. 3. ob 19.30 in 17. 3. ob 16. uri — japonski akcijski film NORA MISIJA.
17. 3. in 18. 3. ob 19.30 — jugoslovanska satira BALKANSKI VOHUN.
21. 3. ob 19.30 — nemška glasbena komedija POHITI, ZABAVA SE PRIČENJA.
23. 3. ob 19.30 in 24. 3. ob 16. uri — hongkonški karate film ZMAJ — BRUCE LEE.
24. 3. in 25. 3. ob 19.30 — francoska komedija ZELENJAVNA JUHA.
28. 3. ob 19.30 — ameriški zgodovinski film GREŠNA LADY.
30. 3. ob 19.30 in 31. 3. ob 16. uri — italijanski western SAMO BOG OPROŠČA.
31. 3. ob 19.30 — ameriška kriminalka DVOJNA EKSPLOZICIJA.

Brestovci znova najboljši

10. ZIMSKE IGRE SOZD SLOVENIJALES

V soboto 23. februarja so bile jubilejne, 10. zimske igre SOZD SLOVENIJALES, ki jih je na Sviščakih pripravil LÉSONIT iz Ilirske Bistrice. Spet smo prismočali zvrhano mero pokalov, medalj in priznanj. V smučinah je merilo svoje moči 268 tekmovalcev in tekmovalk iz sedemnajstih delovnih organizacij. Za Brestovo ekipo je nastopilo 29 tekmovalcev in tekmovalk in je bila najbolj številna.

REZULTATI:

Ekipno v veleslalomu in tekih — moški:
1. BREST
2.—3. KLI, TOVARNA MERIL itd.

Ekipno v veleslalomu in tekih — ženske:
1. BREST
2. TOVARNA MERIL
3. SAVINJA itd.

Ekipno v veleslalomu se je Brestova moška ekipa uvrstila na 5. mesto, ženska pa na 6. mesto. Ekipno je v tekih Brestova moška ekipa osvojila 1. mesto in prav tako ženska.

Posamezne uvrstitve Brestovcev:

veleslalom moški I. kat.:
6. Stanko Rot, 12. Janez Korošec, 25. Anton Vesel;

veleslalom moški II. kat.:
5. Janez Mišič, 6. Ivan Zabukovec, 8. Gvido Svet, 21. Jože Funda;

veleslalom moški III. kat.:
20. Viktor Kern, 21. Zdravko Zabukovec, 22. Viktor Rupar;

veleslalom ženske I. kat.:
15. Breda Turšič, 22. Vida Zabukovec;

veleslalom ženske II. kat.:
13. Viktorija Bevc, 16. Vida Winkler.

Na odlično pripravljenih tekaških progah pa smo bili Brestovci nepreksljivi.

Teki moški I. kat.:

1. Milan Gornik, 2. Ludvik Palčič, 3. Stanko Mihelčič, 6. Stanko Čeček, 8. Zoran Žagar;

teki moški II. kat.:

1. Rajko Kraševac, 2. Darko Ožbolt, 3. Tone Kandare;

teki ženske I. kat.:

2. Anica Žnidaršič, 3. Jadranka Janež, 8. Marija Svet;

teki ženske II. kat.:

1. Majda Zakrajšek, 3. Tončka Frelj.

Organizator je odlično opravil svojo nalogo; nekaj napak je bilo le pri izračunavanju rezultatov.

Igre smo zaključili s prijetnim družabnim srečanjem v domu JLA v Ilirski Bistrici.

L. Palčič

Kegljaške novice

BREST PO PRVEM DELU TEKMOVANJA VODI

Kegljači Bresta so uspešno končali prvi del tekmovanja v II. slovenski ligi — zahod, saj kljub porazu z ekipo HIDRA v Medvodah vodijo in imajo realne možnosti uvrstiti se v I. slovensko ligo. Z najhujšim tekmečem HIDROM se bodo namreč srečali na domačem kegljišču.

V zadnjih treh kolih je Brest premagal na domačem igrišču IZOLO in SCT Ljubljana ter izgubil v Medvodah s HIDROM.

REZULTATI

BREST : IZOLA 5446 : 5156
Terzič 933, Prešeren 931, Urbas 844, Puntar 952, Založnik 905, Gornik 881)

HIDRO : BREST 5073 : 4997
(Terzič 851, Mulec 848, Prešeren 843, Puntar 807, Založnik 845, Gornik 803)

BREST : SCT Lj. 5393 : 5290
(Terzič 874, Mulec 926, Prešeren 877, Puntar 934, Založnik 908, Gornik 874)

LESTVICA PO VII. KOLU

	točke	keglji
1. BREST	12	+ 1059
2. HIDRO	12	+ 797
3. SCT	12	+ 1286
4. IZOLA	8	— 188
5. DONIT	6	+ 159
6. GORICA	6	— 309

Trim liga v malem nogometu

Občinska zimska nogometna liga se je iztekla. Sodelovalo je 26 ekip, razdeljenih v dve skupini, z nad 270 tekmovalci, kar je dokaz, da je to priljubljena oblika rekreacije. Poleg tega pa se je razvil tudi pravi tekmovalni duh in zato so pomembni tudi rezultati.

Naslov zimskega prvaka je prvič osvojila ekipa Stoletnih, ki je imela dve drugi mesti že iz prejšnjih let. Stopničko niže so se pomaknili Pink panterji, doslej dvakratni zmagovalci. Iz I. lige so se poslovili igralci Kamne gorice in Slivnice. Njuni mesti bosta prihodnjo sezono zapolnili ekipi Naftalin in Sovica.

Najšibkejša točka lige so še vedno sodniki, ki jih je premalo. Gledalcev pa je bilo vedno dovolj.

V igri sami se je močno izboljšala disciplina, opaziti pa je tudi napredek v kvaliteti. Kljub manjšim pomanjkljivostim, je treba pohvaliti tudi organizatorje, zlasti, če upoštevamo, da je v klubu kot še marsikje drugod aktivna le peščica članov. Kljub temu pa je širjenje malega nogometa v naši občini opazno iz sezone v sezono.

KONČNA LESTVICA

1. STOLETNI	9	6	2	1	37:13	14
2. PINK PANTER	9	6	2	1	23:5	14
3. VIKINGI	9	5	2	2	19:14	12
4. RAKEK	9	5	1	3	23:13	11
5. DISKO	9	4	2	3	23:13	10
6. ŽEJA	9	4	2	3	15:13	10
7. JEZERO	9	3	2	4	14:15	8
8. MALA GASA	9	2	3	4	12:18	7
9. KAMNA GORICA	9	1	0	8	10:31	2
10. SLIVNICA	9	1	0	8	5:46	2

Najboljši strelci I. liga:

1. Opeka T. (Stoletni)
2. Bečaj F. (Pink panter)
3. Hribljan D. (Disko)

Najboljši vratarji I. liga:

1. Šubic R. (Pink panter)
2. Bogdanovič B. (Žeja)
3. Čekada (Rakek)

Ekipne v drugi ligi so se uvrstite takole:

1. Naftalin, 2. Sovica, 3. Sporting, 4. Rakek mladi, 5. Rekreatorji, 6. Stoletni, 7. Postaja milice, 8. Nova vas, Diverzanti, 10. Cajnarije, 11. Mustangi, 12. Flamengo, 13. Rakek 2, 14. Begunje, 15. Slivnica 2, 16. ŠSD Ulaka.

Ob koncu lige prireja organizator NK CERKNICA še brezplačni turnir za šestnajst najboljših ekip.

Turnir za prehodni pokal bo 10. marca v dvorani OŠ Cerknica. Vabljeni!

Z. Ulaga

7. JESENICE	2	— 924
8. IDRIJA-CERK.	0	— 1870

Nadaljevanje tekmovanja v II. slovenski ligi bo že v soboto, 2. marca. Brest ima v nadaljevanju zelo ugoden razpored, saj v prihodnjih petih kolih kar štirikrat igra na domačem kegljišču ter gostuje na Jesenicah.

RAZPORED

2. 3. BREST : IDRIJA CERK.
9. 3. JESENICE : BREST
16. 3. BREST : DONIT
23. 3. BREST : HIDRO
30. 3. BREST : GORICA

Vse tekme na domačem kegljišču bodo ob 16. uri. Ljubitelji kegljanja vabimo na ogled!

REZULTATI OBČINSKEGA SINDIKALNEGA PRVENSTVA V KEGLJANJU

MOŠKI — EKIPNO

1. Kartonaža	1306
2. Gozdno gospodarstvo I.	1170
3. Občinska uprava	1142
4. BREST — Ivenka	1113
5. Novolit	1084
6. Gozdno gospodarstvo II.	1055
7. Avtomontaža	1048
8. BREST — Gaber	989
9. BREST — Prodaja	975
10. Gradišče	870

ŽENSKE — EKIPNO

1. BREST	571
----------	-----

ŽENSKE — POSAMEZNO

1. Pokleka Dragica	212
2. Urbas Ana	187
3. Založnik Nada	172

MOŠKI — POSAMEZNO

1. Založnik, Kartonaža	267
2. Mulec, Kartonaža	228
3. Puntar J., Kartonaža	227
4. Prešeren, občina	218
5. Piletič, Brest	217
6. Gornik, Brest	210
7. Puntar A., Kartonaža	210
8. Hiti, Brest	208
9. Meden, GG	205
10. Gornik, GG	204

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vili FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIC, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZI, Danica MODIČ, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN
Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda ŠEGA.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za Informiranje Izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.
Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.

OD DO

Če tudi (leto na p ključ Kz ukre

Pr vitev čutil in p ga. so b. da t kaza sebe za f obla posa trgu ga i prof na ognj prof pa s zado

Zbo